

**SPRAWOZDANIE FINANSOWE
NARODOWEGO BANKU POLSKIEGO**

NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2011 ROKU

BILANS

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

INFORMACJA DODATKOWA – DANE OGÓLNE

SPIS TREŚCI

BILANS NBP NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2011 ROKU	5
RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT NBP ZA ROK ZAKOŃCZONY 31 GRUDNIA 2011 ROKU	7
INFORMACJA DODATKOWA – DANE OGÓLNE	8
1. WPROWADZENIE	8
1.1. Podstawa prawna, przedmiot działania i organy NBP	8
1.2. Podstawa prawna sporządzenia sprawozdania finansowego	10
1.3. Okres objęty sprawozdaniem finansowym	10
1.4. Biegły rewident i sposób jego wyboru	10
1.5. Informacje o przyjęciu i zatwierdzeniu sprawozdania finansowego NBP za 2010 rok	10
2. OPIS ISTOTNYCH ZASAD RACHUNKOWOŚCI	11
2.1. Podstawowe zasady rachunkowości	11
2.2. Kontynuacja działania	11
2.3. Ujmowanie transakcji w księgach rachunkowych	11
2.4. Wycena na dzień bilansowy	12
2.5. Zasady ujmowania i wyceny aktywów, pasywów i instrumentów finansowych pozabilansowych oraz zaliczania przychodów i kosztów do wyniku finansowego	12
2.5.1. <i>Złoto odpowiadające międzynarodowym standardom czystości</i>	12
2.5.2. <i>Waluty obce</i>	13
2.5.3. <i>Dłużne papiery wartościowe zakupione przez NBP</i>	14
2.5.4. <i>Akcje i udziały</i>	15
2.5.5. <i>Transakcje z udzielonym/otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych</i>	15
2.5.6. <i>Pieniądz w obiegu</i>	15
2.5.7. <i>Dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez NBP</i>	16
2.5.8. <i>Środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne</i>	16
2.5.9. <i>Środki obrotowe</i>	17
2.5.10. <i>Utrata wartości aktywów</i>	17
2.5.11. <i>Rezerwy na przyszłe zobowiązania</i>	18
2.5.12. <i>Rezerwa na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych</i>	18
2.5.13. <i>Rachunek rewaluacyjny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości</i>	18
2.5.14. <i>Transakcje terminowe walutowe – foreign exchange forward</i>	19
2.5.15. <i>Transakcje wymiany walut – foreign exchange swap</i>	19
2.5.16. <i>Transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe – forward transactions in securities</i>	19
2.6. Zdarzenia po dacie bilansu	20
3. ZMIANY ZASAD RACHUNKOWOŚCI	20
4. WARTOŚCI OPARTE NA PROFESJONALNYM OSĄDZIE I SZACUNKACH	21
5. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA ZMIAN I STRUKTURY BILANSU ORAZ WYNIKU FINANSOWEGO NBP	22

6.	NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO BILANSU.....	28
Nota 1	Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości .	28
Nota 2	Należności od MFW	28
Nota 3	Rachunki w instytucjach zagranicznych, dłużne papiery wartościowe, udzielone kredyty, inne aktywa zagraniczne.....	29
Nota 4	Należności od rezydentów w walutach obcych.....	30
Nota 5	Pozostałe należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	30
Nota 6	Środki trwałe i wartości niematerialne i prawne	30
Nota 7	Pozostałe aktywa finansowe	30
Nota 8	Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych	32
Nota 9	Rozliczenia międzyokresowe kosztów.....	33
Nota 10	Inne	33
Nota 11	Pieniądz w obiegu	33
Nota 12	Zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej.....	34
Nota 13	Pozostałe zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	34
Nota 14	Zobowiązania wobec innych rezydentów w walucie krajowej	35
Nota 15	Zobowiązania wobec nierezydentów w walucie krajowej	35
Nota 16	Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych.....	35
Nota 17	Zobowiązania wobec nierezydentów w walutach obcych.....	36
Nota 18	Zobowiązania wobec MFW	36
Nota 19	Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych	36
Nota 20	Rozliczenia międzyokresowe	37
Nota 21	Inne	37
Nota 22	Rezerwy na przyszłe zobowiązania	37
Nota 23	Różnice z wyceny	37
Nota 24	Fundusze i rezerwy	39
Nota 25	Wynik finansowy	39
7.	NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO POZYCJI POZABILANSOWYCH	40
Nota 26	Transakcje bieżące ujęte na kontach pozabilansowych	40
Nota 27	Instrumenty finansowe pozabilansowe	40
Nota 28	Limity pożyczek udzielonych MFW w walutach obcych.....	40
Nota 29	Pozostałe pozycje ujęte na kontach pozabilansowych	40
8.	NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT	41
Nota 30	Przychody z tytułu odsetek, dyskonta i premii	41
Nota 31	Koszty z tytułu odsetek, dyskonta i premii	42
Nota 32	Przychody z operacji finansowych	43
Nota 33	Koszty operacji finansowych.....	44
Nota 34	Koszty niezrealizowane	44

Nota 35	Przychody z tytułu rozwiązania rezerw na ryzyko i odpisów aktualizujących wartość aktywów finansowych.....	45
Nota 36	Przychody z tytułu opłat i prowizji	45
Nota 37	Koszty z tytułu opłat i prowizji	45
Nota 38	Przychody z tytułu akcji i udziałów	46
Nota 39	Pozostałe przychody	46
Nota 40	Koszty wynagrodzeń pracowników wraz z narzutami na wynagrodzenia	46
Nota 41	Koszty administracyjne	47
Nota 42	Koszty amortyzacji	47
Nota 43	Koszty emisji znaków pieniężnych	47
Nota 44	Pozostałe koszty	47
Nota 45	Wynik finansowy roku bieżącego i jego podział.....	48
9.	POZOSTAŁE NOTY OBJAŚNIAJĄCE.....	48
Nota 46	Elastyczna Linia Kredytowa	48
Nota 47	Fundacja NBP	48
Nota 48	Zdarzenia po dacie bilansu	49
10.	RYZYSKO FINANSOWE I OPERACYJNE	49
10.1.	Ryzyko finansowe	49
10.1.1.	<i>Ryzyko kredytowe</i>	50
10.1.2.	<i>Ryzyko płynności</i>	51
10.1.3.	<i>Ryzyko stopy procentowej</i>	52
10.1.4.	<i>Ryzyko kursowe</i>	52
10.2.	Ryzyko operacyjne.....	53

BILANS NBP NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2011 ROKU

AKTYWA	Nota	31.12.2010	31.12.2011
		w tys. złotych	
1. Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości	1	13 831 663,5	17 804 260,4
2. Należności od nierezydentów w walutach obcych		263 380 105,3	316 654 533,9
2.1. Należności od MFW	2	7 505 332,2	10 145 391,3
2.2. Rachunki w instytucjach zagranicznych, dłużne papiery wartościowe, udzielone kredyty, inne aktywa zagraniczne	3	255 874 773,1	306 509 142,6
3. Należności od rezydentów w walutach obcych	4	448,7	0,0
4. Należności od nierezydentów w walucie krajowej		0,0	0,0
5. Należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej		0,0	0,0
5.1. Podstawowe operacje refinansujące		0,0	0,0
5.2. Długoterminowe operacje refinansujące		0,0	0,0
5.3. Operacje dostrajające		0,0	0,0
5.4. Operacje strukturalne		0,0	0,0
5.5. Kredyty lombardowe		0,0	0,0
6. Pozostałe należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	5	728 945,8	356 402,0
7. Dłużne papiery wartościowe rezydentów w walucie krajowej		0,0	0,0
8. Należności od sektora rządowego w walucie krajowej		0,0	0,0
9. Pozycje w trakcie rozliczenia		0,0	0,0
10. Pozostałe aktywa		1 399 221,5	1 957 070,8
10.1. Środki trwałe i wartości niematerialne i prawne	6	885 615,4	873 744,9
10.2. Pozostałe aktywa finansowe	7	178 323,0	193 895,2
10.3. Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych	8	2 919,3	72 111,0
10.4. Rozliczenia międzyokresowe kosztów	9	60 231,3	56 741,2
10.5. Inne	10	272 132,5	760 578,5
Aktywa ogółem		279 340 384,8	336 772 267,1

PASYWA	Nota	31.12.2010	31.12.2011
		w tys. złotych	
1. Pieniądz w obiegu	11	103 064 357,1	112 089 532,0
2. Zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej	12	111 703 477,5	119 823 979,6
2.1. Rachunki bieżące (w tym rachunki rezerw obowiązkowych)		36 562 970,1	20 417 008,4
2.2. Depozyty na koniec dnia		500 827,4	5 976 261,2
2.3. Depozyty o stałym oprocentowaniu		0,0	0,0
2.4. Inne operacje polityki pieniężnej		74 639 680,0	93 430 710,0
3. Pozostałe zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	13	71 135,0	169 616,1
4. Zobowiązania wobec innych rezydentów w walucie krajowej	14	6 961 633,8	4 655 713,7
4.1. Zobowiązania wobec sektora rządowego		6 938 331,2	4 606 627,8
4.2. Pozostałe zobowiązania		23 302,6	49 085,9
5. Zobowiązania wobec nierezydentów w walucie krajowej	15	471 511,8	323 361,4
6. Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych	16	7 480 666,7	16 126 196,1
7. Zobowiązania wobec nierezydentów w walutach obcych	17	13 982 819,8	10 056 395,7
8. Zobowiązania wobec MFW	18	5 995 355,5	6 844 178,1
9. Pozycje w trakcie rozliczenia		0,0	0,0
10. Pozostałe pasywa		299 341,2	862 282,6
10.1. Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych	19	44 199,7	547 786,7
10.2. Rozliczenia międzyokresowe	20	204 510,8	200 961,9
10.3. Inne	21	50 630,7	113 534,0
11. Rezerwy na przyszłe zobowiązania	22	99 659,9	105 412,5
12. Różnice z wyceny	23	19 830 056,2	54 667 609,7
13. Fundusze i rezerwy	24	14 309 163,3	13 868 759,7
13.1. Fundusz statutowy		1 500 000,0	1 500 000,0
13.2. Fundusz rezerwowy		208 277,7	534 733,7
13.3. Rezerwy		12 600 885,6	11 834 026,0
14. Wynik finansowy	25	-4 928 793,0	-2 820 770,1
14.1. Wynik finansowy roku bieżącego		6 529 118,7	8 637 141,6
14.2. Strata z lat ubiegłych		-11 457 911,7	-11 457 911,7
Pasywa ogółem		279 340 384,8	336 772 267,1

DYREKTOR DEPARTAMENTU
OPERACYJNO-RACHUNKOWEGO
NARODOWEGO BANKU POLSKIEGO:

/-/ Grażyna Gielecińska

Warszawa, dnia 26.03.2012

ZARZĄD
NARODOWEGO BANKU POLSKIEGO:

/-/ Marek Belka
/-/ Piotr Wiesiołek
/-/ Witold Kosiński
/-/ Eugeniusz Gatnar
/-/ Andrzej Raczko
/-/ Jakub Skiba
/-/ Zdzisław Sokal
/-/ Małgorzata Zaleska

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT NBP ZA ROK ZAKOŃCZONY 31 GRUDNIA 2011 ROKU

Nota	2010	2011
	w tys. złotych	
1. Wynik z tytułu odsetek, dyskonta, premii	517 233,1	-1 275 714,6
1.1. Przychody z tytułu odsetek, dyskonta, premii	30 6 197 387,4	6 427 078,2
1.2. Koszty z tytułu odsetek, dyskonta, premii	31 5 680 154,3	7 702 792,8
2. Wynik z operacji finansowych	6 982 656,6	10 546 580,5
2.1. Przychody z operacji finansowych	32 6 772 009,6	11 121 839,0
2.2. Koszty operacji finansowych	33 2 114 850,7	1 341 839,5
2.3. Koszty niezrealizowane	34 1 465 581,1	278,6
2.4. Przychody z tytułu rozwiązania rezerw na ryzyko i odpisów aktualizujących wartość aktywów finansowych	35 3 791 078,8	766 859,6
2.5. Koszty z tytułu utworzenia rezerw na ryzyko i odpisów aktualizujących wartość aktywów finansowych	0,0	0,0
3. Wynik z tytułu opłat i prowizji	-65 062,2	-902,1
3.1. Przychody z tytułu opłat i prowizji	36 31 191,4	35 488,9
3.2. Koszty z tytułu opłat i prowizji	37 96 253,6	36 391,0
4. Przychody z tytułu akcji i udziałów	38 27 853,2	72 783,3
5. Pozostałe przychody	39 151 589,9	342 596,2
A. Przychody netto ogółem [1+2+3+4+5]	7 614 270,6	9 685 343,3
6. Koszty wynagrodzeń pracowników wraz z narzutami na wynagrodzenia	40 411 819,5	429 935,1
7. Koszty administracyjne	41 256 691,7	259 270,7
8. Koszty amortyzacji	42 81 312,3	77 345,0
9. Koszty emisji znaków pieniężnych	43 308 249,2	262 048,3
10. Pozostałe koszty	44 27 079,2	19 602,6
B. Wynik finansowy roku bieżącego [A-6-7-8-9-10]	45 6 529 118,7	8 637 141,6

DYREKTOR DEPARTAMENTU
OPERACYJNO-RACHUNKOWEGO
NARODOWEGO BANKU POLSKIEGO:

/-/ Grażyna Gielecińska

ZARZĄD
NARODOWEGO BANKU POLSKIEGO:

/-/ Marek Belka
/-/ Piotr Wiesiołek
/-/ Witold Koziński
/-/ Eugeniusz Gatnar
/-/ Andrzej Raczek
/-/ Jakub Skiba
/-/ Zdzisław Sokal
/-/ Małgorzata Zaleska

Warszawa, dnia 26.03.2012

INFORMACJA DODATKOWA – DANE OGÓLNE

1. WPROWADZENIE

1.1. Podstawa prawna, przedmiot działania i organy NBP

Zgodnie z art. 227 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej Narodowy Bank Polski, zwany dalej „NBP”, jest centralnym bankiem państwa. Przysługuje mu wyłączne prawo emisji pieniądza oraz ustalania i realizowania polityki pieniężnej. NBP odpowiada za wartość polskiego pieniądza.

NBP posiada osobowość prawną i nie podlega wpisowi do rejestru przedsiębiorstw państwowych. NBP prowadzi działalność na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, a jego siedzibą jest Warszawa.

Rolę, funkcje oraz zadania NBP określają:

- ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (tekst jednolity Dz. U. z 2005 r. Nr 1, poz. 2, z późniejszymi zmianami), zwana dalej „ustawą o NBP”,
- ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (tekst jednolity Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665, z późniejszymi zmianami),
- Traktat o Unii Europejskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/30, z późniejszymi zmianami) oraz Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/2, z późniejszymi zmianami).

Podstawowym celem działalności NBP jest utrzymanie stabilnego poziomu cen przy jednoczesnym wspieraniu polityki gospodarczej Rządu, o ile nie ogranicza to podstawowego celu NBP. Do zadań NBP należy także:

- organizowanie rozliczeń pieniężnych,
- prowadzenie gospodarki rezerwami dewizowymi,
- prowadzenie działalności dewizowej w granicach określonych ustawami,
- prowadzenie bankowej obsługi budżetu państwa,
- regulowanie płynności banków oraz ich refinansowanie,
- kształtowanie warunków niezbędnych dla rozwoju systemu bankowego,
- działanie na rzecz stabilności krajowego systemu finansowego,
- opracowywanie statystyki pieniężnej i bankowej, bilansu płatniczego oraz międzynarodowej pozycji inwestycyjnej,
- wykonywanie innych zadań określonych ustawami.

Zgodnie z Konstytucją RP oraz ustawą o NBP, organami NBP są:

- 1) Prezes Narodowego Banku Polskiego (powoływany na sześcioletnią kadencję),
- 2) Rada Polityki Pieniężnej (członkowie powoływani na sześcioletnią, nieodnawialną kadencję),
- 3) Zarząd Narodowego Banku Polskiego (członkowie powoływani na okres sześciu lat).

Skład osobowy organów NBP na dzień 31 grudnia 2011 r.:

Prezes NBP

Marek Belka
– powołany 10 czerwca 2010 r.
– rozpoczął kadencję 11 czerwca 2010 r.

Rada Polityki Pieniężnej

Przewodniczący

Marek Belka – od 11 czerwca 2010 r.

Członkowie

Andrzej Bratkowski – od 10 stycznia 2010 r.

Elżbieta Chojna-Duch – od 10 stycznia 2010 r.

Zyta Gilowska – od 19 lutego 2010 r.

Adam Glapiński – od 19 lutego 2010 r.

Jerzy Hausner – od 24 stycznia 2010 r.

Andrzej Kaźmierczak – od 19 lutego 2010 r.

Andrzej Rzońca – od 24 stycznia 2010 r.

Jan Winiecki – od 24 stycznia 2010 r.

Anna Zielińska-Głębocka – od 9 lutego 2010 r.

Zarząd NBP

Przewodniczący

Marek Belka – od 11 czerwca 2010 r.

Pierwszy Zastępca Prezesa NBP

Piotr Wiesiołek – od 6 marca 2008 r.

Wiceprezes NBP

Witold Koziński – od 24 października 2008 r.

Członkowie

Eugeniusz Gatnar – od 25 marca 2010 r.

Andrzej Raczek – od 7 września 2010 r.

Jakub Skiba – od 2 listopada 2007 r.

Zdzisław Sokal – od 13 marca 2007 r.

Małgorzata Zaleska – od 3 sierpnia 2009 r.

Z dniem 25 sierpnia 2011 r. Zbigniew Hockuba przestał pełnić funkcję członka Zarządu NBP.

1.2. Podstawa prawna sporządzenia sprawozdania finansowego

Sprawozdanie finansowe NBP na dzień 31 grudnia 2011 r. zostało sporządzone na podstawie przepisów:

- ustawy o NBP,
- uchwały nr 16/2003 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 16 grudnia 2003 r. w sprawie zasad rachunkowości, układu aktywów i pasywów bilansu oraz rachunku zysków i strat Narodowego Banku Polskiego (Dz. Urz. NBP z 2003 r. Nr 22, poz. 38, z późniejszymi zmianami), zwanej dalej „uchwałą nr 16/2003”,
- uchwały nr 12/2010 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 14 grudnia 2010 r. w sprawie zasad tworzenia i rozwiązywania rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych w Narodowym Banku Polskim (Dz. Urz. NBP z 2010 r. Nr 17, poz. 19), zwanej dalej „uchwałą nr 12/2010”,
- uchwały nr 63/2008 Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 11 grudnia 2008 r. w sprawie sposobu wykonywania zadań z zakresu rachunkowości w Narodowym Banku Polskim, z późniejszymi zmianami,
- uchwały nr 29/2007 Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 25 października 2007 r. w sprawie gospodarki składnikami majątku trwałego w Narodowym Banku Polskim, z późniejszymi zmianami.

1.3. Okres objęty sprawozdaniem finansowym

Sprawozdanie finansowe obejmuje rok kalendarzowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2011 r.

1.4. Biegły rewident i sposób jego wyboru

Roczne sprawozdanie finansowe NBP sporządzone na 31 grudnia 2011 r. podlega badaniu i ocenie przez biegłego rewidenta - firmę PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie. Biegły rewident został wybrany w 2010 r. przez Radę Polityki Pieniężnej, zwaną dalej „RPP”, zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy o NBP. Wyboru dokonano w trybie przetargu nieograniczonego, na podstawie ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2007 r. Nr 223, poz. 1655, z późniejszymi zmianami) na okres trzech lat (badanie sprawozdania finansowego za lata: 2010, 2011 i 2012).

1.5. Informacje o przyjęciu i zatwierdzeniu sprawozdania finansowego NBP za 2010 rok

Roczne sprawozdanie finansowe NBP sporządzone na 31 grudnia 2010 r. zostało przyjęte przez RPP uchwałą nr 3/2011 w dniu 4 kwietnia 2011 r. oraz zatwierdzone przez Radę Ministrów uchwałą nr 101/2011 w dniu 14 czerwca 2011 r. Biegły rewident, badający to sprawozdanie finansowe - firma PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o., wydał o nim opinię bez zastrzeżeń.

W sprawozdaniu finansowym sporządzonym na 31 grudnia 2010 r. NBP wykazał wynik finansowy w kwocie 6.529.118,7 tys. zł. W związku z tym, w 2011 r. NBP dokonał wpłaty z zysku do budżetu państwa w kwocie 6.202.662,7 tys. zł. Zgodnie z art. 62 ustawy o NBP 5% zysku, tj. kwota 326.456,0 tys. zł, zostało przeznaczone na fundusz rezerwowy.

2. OPIS ISTOTNYCH ZASAD RACHUNKOWOŚCI

2.1. Podstawowe zasady rachunkowości

Zasady rachunkowości NBP odpowiadają standardom stosowanym w Europejskim Systemie Banków Centralnych, których podstawę stanowią Wytyczne Europejskiego Banku Centralnego z dnia 11 listopada 2010 r. w sprawie ram prawnych rachunkowości i sprawozdawczości finansowej w Europejskim Systemie Banków Centralnych (EBC/2010/20, z późniejszymi zmianami), zwane dalej „Wytycznymi EBC”.

Sporządzając sprawozdanie finansowe, NBP stosuje następujące zasady rachunkowości:

- wiernego i rzetelnego obrazu,
- kontynuacji działania,
- ostrożności,
- istotności,
- porównywalności,
- memoriału.

2.2. Kontynuacja działania

Sprawozdanie finansowe NBP zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności – zgodnie z art. 58 ustawy o NBP nie można ogłosić upadłości NBP.

2.3. Ujmowanie transakcji w księgach rachunkowych

W księgach rachunkowych roku obrotowego ujmuje się wszystkie zdarzenia gospodarcze, które wystąpiły w danym roku obrotowym.

Aktywa i zobowiązania, przychody i koszty ujmuje się w księgach rachunkowych, gdy:

- jest prawdopodobne, że wszelkie przyszłe korzyści ekonomiczne wpłyną albo zobowiązania zostaną uregulowane,
- ryzyka lub korzyści, związane ze składnikiem aktywów lub zobowiązań, zostały na NBP przeniesione,
- wartość składnika aktywów lub zobowiązania oraz przychodu lub kosztu może być określona w sposób wiarygodny.

Ujmując transakcje w księgach rachunkowych, NBP kieruje się przewidzianym w Wytocznych EBC tzw. podejściem ekonomicznym i w związku z tym stosuje następujące reguły:

- waluty obce i złoto odpowiadające międzynarodowym standardom czystości zakupione lub sprzedane w transakcji bieżącej lub terminowej ujmuje się w księgach rachunkowych (na kontach pozabilansowych) w dniu zawarcia umowy,
- odsetki, dyskonto i premie od aktywów i zobowiązań oraz instrumentów finansowych pozabilansowych zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego¹.

Dłużne papiery wartościowe zakupione lub sprzedane w transakcji bieżącej ujmuje się w księgach rachunkowych NBP zgodnie z tzw. podejściem kasowym, to jest w dniu rozliczenia.

2.4. Wycena na dzień bilansowy

W sprawozdaniu finansowym stosuje się zasadę wyceny bilansowej według cen/kursów rynkowych dla złota, walut obcych, papierów wartościowych zakupionych przez NBP (za wyjątkiem dłużnych papierów wartościowych utrzymywanych do terminu wymagalności oraz papierów wartościowych nienotowanych na aktywnym rynku) oraz instrumentów finansowych pozabilansowych. Efekty wyceny aktywów i zobowiązań do cen/kursów rynkowych obowiązujących na dzień bilansowy ujmuje się kierując się regułami:

- zaliczania do wyniku finansowego kosztów niezrealizowanych (ujemnych różnic z wyceny),
- niezaliczania do wyniku finansowego przychodów niezrealizowanych (dodatnich różnic z wyceny) – są one ujmowane w pasywach bilansu jako *Różnice z wyceny*.

Pozostałe składniki aktywów i zobowiązań są wyceniane na bazie kosztu historycznego.

2.5. Zasady ujmowania i wyceny aktywów, pasywów i instrumentów finansowych pozabilansowych oraz zaliczania przychodów i kosztów do wyniku finansowego

2.5.1. Złoto odpowiadające międzynarodowym standardom czystości

Zakupione złoto ujmuje się w księgach rachunkowych według ceny zakupu, natomiast należności i zobowiązania w złocie – według średniej ceny rynkowej złota ustalonej na dzień ujęcia zdarzenia gospodarczego w księgach rachunkowych. Ceny złota wyrażone w dolarze amerykańskim przelicza się na walutę krajową według kursu średniego NBP dolara amerykańskiego, obowiązującego na dzień ujęcia zdarzenia gospodarczego w księgach rachunkowych.

¹ Z wyjątkiem:

- odsetek od środków pieniężnych utrzymywanych na rachunkach nostro, które są ujmowane na dzień zapłaty,
- odsetek do zapłaty z tytułu rezerwy obowiązkowej oraz odsetek od aktywów i zobowiązań związanych z gospodarką własną, które są ujmowane na koniec miesiąca.

Aktywa i zobowiązania w złocie, z uwzględnieniem transakcji bieżących ujętych na kontach pozabilansowych oraz instrumentów finansowych pozabilansowych w złocie tworzą zasób złota, dla którego ustala się średni koszt zasobu. Średni koszt zasobu złota będący uśrednionym kosztem pozyskania uncji złota przez NBP, służy do wyliczania przychodów i kosztów wynikających ze sprzedaży złota (zrealizowanych różnic kursowych) oraz ustalania efektów wyceny bilansowej. Na koniec dnia operacyjnego wartość w walucie krajowej pozycji w złocie koryguje się do wartości obliczonej według średniego kosztu zasobu złota.

Na dzień bilansowy złoto wycenia się według średniej ceny rynkowej złota, przeliczonej na walutę krajową według kursu średniego NBP dolara amerykańskiego obowiązującego na dzień bilansowy. Nie rozróżnia się efektów wyceny kursowej i cenowej złota, lecz traktuje się je łącznie jako różnice z wyceny kursowej. Koszty niezrealizowane, zaliczone w dniu bilansowym do wyniku finansowego, zmieniają średni koszt zasobu złota.

2.5.2. Waluty obce

Walutę obcą zakupioną lub sprzedaną przez NBP za:

- walutę krajową – ujmuje się w księgach rachunkowych według kursu uzgodnionego w umowie lub określonego odrębnym przepisem,
- inną walutę obcą – ujmuje się w księgach rachunkowych według wartości waluty obcej kwotowanej, przeliczonej na walutę krajową według kursu średniego, obowiązującego na dzień ujęcia zdarzenia gospodarczego w księgach rachunkowych.

W pozostałych przypadkach walutę obcą przelicza się na walutę krajową według kursu średniego NBP, obowiązującego na dzień wystąpienia zdarzenia gospodarczego, albo według kursu średniego NBP, obowiązującego na dzień ujęcia zdarzenia gospodarczego w księgach rachunkowych.

Aktywa i zobowiązania w danej walucie obcej, z uwzględnieniem transakcji bieżących ujętych na kontach pozabilansowych oraz instrumentów finansowych pozabilansowych w tej walucie tworzą zasób waluty obcej, dla którego ustala się średni koszt zasobu. Zasób waluty obcej jest wyznaczany odrębnie dla każdej waluty obcej. Średni koszt zasobu waluty obcej, będący uśrednionym kosztem pozyskania jednostki waluty obcej przez NBP, służy do wyliczania przychodów i kosztów wynikających ze sprzedaży waluty obcej (zrealizowanych różnic kursowych) oraz ustalania efektów wyceny bilansowej. Na koniec dnia operacyjnego wartość w walucie krajowej pozycji w walutach obcych koryguje się do wartości obliczonej według średniego kosztu zasobu waluty obcej.

Na dzień bilansowy waluty obce wycenia się według kursów średnich NBP obowiązujących na dzień bilansowy. Nie kompensuje się kosztów niezrealizowanych poniesionych na danym zasobie waluty obcej (złota) z przychodami niezrealizowanymi osiągniętymi na innym zasobie

waluty obcej (złota). Koszty niezrealizowane, zaliczone w dniu bilansowym do wyniku finansowego, zmieniają średni koszt zasobu waluty obcej.

Specjalne Prawo Ciągnięcia (SDR) jest traktowane jako odrębna waluta obca. Transakcjami powodującymi zmianę stanu SDR są transakcje denominowane w SDR lub transakcje w walutach obcych replikujące skład koszyka SDR (zgodnie z odpowiednią definicją i wagami koszyka). Przy ujmowaniu przychodów i kosztów niezrealizowanych na dzień bilansowy przyjmuje się zasadę, że zasób SDR obejmuje desygnowane pojedyncze zasoby walut obcych, tworzące koszyk SDR (por. Rozdział 3).

2.5.3. Dłużne papiery wartościowe zakupione przez NBP

Zakupione w transakcji bieżącej dłużne papiery wartościowe ujmuje się w księgach rachunkowych NBP według ceny zakupu.

Dyskonto i premie od zakupionych dłużnych papierów wartościowych zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych według wewnętrznej stopy zwrotu. Odsetki od zakupionych dłużnych papierów wartościowych zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych proporcjonalnie do upływu czasu między dniem zakupu, a końcem każdego dnia.

Dłużne papiery wartościowe o tym samym kodzie (ISIN), względem których NBP realizuje określony zamiar zarządczy tworzą zasób dłużnych papierów wartościowych.

Dla zasobu dłużnych papierów wartościowych notowanych na aktywnym rynku, niezakwalifikowanych jako dłużne papiery wartościowe utrzymywane do terminu wymagalności ustala się średni koszt zasobu. Średni koszt zasobu dłużnych papierów wartościowych będący uśrednionym kosztem pozyskania przez NBP papieru wartościowego o danym kodzie (uwzględniającym rozliczone dyskonto i premię), służy do wyliczania przychodów i kosztów wynikających ze sprzedaży dłużnych papierów wartościowych (zrealizowanych różnic cenowych) oraz ustalania efektów wyceny bilansowej.

Na dzień bilansowy dłużne papiery wartościowe, notowane na aktywnym rynku, niezakwalifikowane jako dłużne papiery wartościowe utrzymywane do terminu wymagalności wycenia się według średniej ceny rynkowej obowiązującej na dzień bilansowy. Nie kompensuje się kosztów niezrealizowanych poniesionych na danym zasobie dłużnych papierów wartościowych z przychodami niezrealizowanymi osiągniętymi na innym zasobie dłużnych papierów wartościowych. Koszty niezrealizowane, zaliczone w dniu bilansowym do wyniku finansowego, zmieniają średni koszt zasobu dłużnych papierów wartościowych.

Dłużne papiery wartościowe utrzymywane do terminu wymagalności, notowane na aktywnym rynku, oraz dłużne papiery wartościowe nienotowane na aktywnym rynku wycenia się na dzień

bilansowy według ceny zakupu skorygowanej o rozliczone dyskonto/premię, z pomniejszeniem o odpis z tytułu utraty wartości.

2.5.4. Akcje i udziały

Akcje i udziały ujmuje się w księgach rachunkowych NBP według ceny zakupu. Na dzień bilansowy wycenia się:

- akcje nienotowane na aktywnym rynku i udziały – według ceny zakupu, z pomniejszeniem o odpis z tytułu utraty wartości,
- akcje notowane na aktywnym rynku – według średniej ceny rynkowej.

2.5.5. Transakcje z udzielonym/otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych

Transakcja z udzielonym przyrzeczeniem odkupu polega na sprzedaży papierów wartościowych z jednoczesnym zobowiązaniem do odkupu tych papierów od kontrahenta w określonym terminie, po uzgodnionej cenie. Transakcję tę ujmuje się w pasywach bilansu NBP jako lokatę otrzymaną, zabezpieczoną papierami wartościowymi, których stan nie zmniejsza się w momencie zawarcia umowy.

Transakcja z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu polega na kupnie papierów wartościowych z jednoczesnym zobowiązaniem do ich odsprzedaży kontrahentowi w określonym terminie, po uzgodnionej cenie. Transakcję tę ujmuje się w aktywach bilansu NBP jako pożyczkę udzieloną, zabezpieczoną papierami wartościowymi, których stan nie zwiększa się w momencie zawarcia umowy. Papiery wartościowe zakupione w transakcjach z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu nie podlegają wycenie i nie zalicza się do wyniku finansowego przychodów i kosztów, wynikających z tych papierów.

Różnicę pomiędzy uzgodnioną ceną sprzedaży i odkupu (zakupu i odsprzedaży) papierów wartościowych, stanowiących zabezpieczenie transakcji z przyrzeczeniem odkupu, zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych proporcjonalnie do upływu czasu między dniem powstania składnika aktywów lub zobowiązania a końcem każdego dnia.

2.5.6. Pieniądz w obiegu

Pieniądz w obiegu ujmuje się w pasywach bilansu NBP według wartości nominalnej wyemitowanych banknotów i monet, pomniejszonej o wartość nominalną banknotów i monet:

- znajdujących się w kasach i skarbcach NBP,
- złożonych do depozytu w skarbcach innych banków,
- wycofanych z obiegu z uwagi na stopień ich zużycia.

Koszty emisji banknotów i monet zalicza się do wyniku finansowego w dniu ich poniesienia, niezależnie od momentu wprowadzenia banknotów i monet do obiegu.

2.5.7. Dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez NBP

Dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez NBP ujmuje się w pasywach bilansu NBP w wartości nominalnej.

Dyskonto i premie od wyemitowanych przez NBP dłużnych papierów wartościowych ujmuje się jako rozliczenia międzyokresowe i zalicza do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego w kwotach obliczonych dla okresu, na jaki wyemitowano dłużny papier wartościowy, proporcjonalnie do upływu czasu między dniem powstania zobowiązania, a końcem każdego dnia.

Odsetki od wyemitowanych przez NBP dłużnych papierów wartościowych zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego w kwotach obliczonych dla okresu, na jaki wyemitowano dłużny papier wartościowy, proporcjonalnie do upływu czasu między dniem powstania zobowiązania, a końcem każdego dnia.

2.5.8. Środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne

Środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne ujmuje się w aktywach bilansu NBP według:

- ceny zakupu, powiększonej o koszty bezpośrednio związane z zakupem, a także przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania, lub
- kosztu wytworzenia (por. Rozdział 3).

Odpisów amortyzacyjnych od środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych dokonuje się metodą liniową, począwszy od miesiąca następującego po miesiącu, w którym te składniki majątku przyjęto do używania. Poniższa tabela przedstawia przewidywany okres użytkowania poszczególnych grup środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych obowiązujący na dzień 31 grudnia 2011 r.

Środki trwałe	Okresy amortyzacji (w miesiącach)
Grunty	nieamortyzowane
<i>w tym Prawo wieczystego użytkowania gruntów</i>	800
Budynki i lokale	480-780
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	267-480
Kotły, maszyny energetyczne	86-300
Maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania	48-144
Maszyny, urządzenia i aparaty specjalistyczne	86-192
Urządzenia techniczne	36-240
Środki transportu	78-180
Narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie	60-240
Wartości niematerialne i prawne	Okresy amortyzacji (w miesiącach)
Prawa autorskie, w tym prawa do wynalazków, patentów znaków towarowych, wzorów użytkowych i zdobniczych	120
Licencje na oprogramowania informatyczne	72 lub 144
Oprogramowania informatyczne wytworzone przez NBP we własnym zakresie	120

W określonych przypadkach dla środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych przyjmuje się indywidualne okresy amortyzacji.

Odpisów amortyzacyjnych od środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych o niskiej jednostkowej wartości początkowej, to jest poniżej 3,5 tys. zł², można dokonywać jednorazowo na koniec miesiąca, w którym te składniki majątku przyjęto do użytkowania.

Na dzień bilansowy środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne wycenia się według wartości początkowej, pomniejszonej o odpisy amortyzacyjne i odpis z tytułu utraty wartości.

2.5.9. Środki obrotowe

Środki obrotowe ujmuje się w aktywach bilansu NBP według:

- ceny zakupu – materiały i towary oraz złoto nieodpowiadające międzynarodowym standardom czystości i inne metale szlachetne,
- kosztu wytworzenia – produkty,
- wartości nominalnej – wartości kolekcjonerskie nieobiegowe.

Na dzień bilansowy środki obrotowe wycenia się według ceny zakupu/kosztu wytworzenia pomniejszonych o odpisy z tytułu utraty wartości, a w przypadku wartości kolekcjonerskich nieobiegowych – według wartości nominalnej.

2.5.10. Utrata wartości aktywów

Utrata wartości aktywów jest ustalana na dzień bilansowy, przez porównanie ich wartości księgowej z wartością użytkową lub rynkową, lub jeżeli istnieje duże prawdopodobieństwo, że składnik aktywów nie przyniesie w przyszłości oczekiwanych korzyści ekonomicznych.

² W 2010 r. limit ten wynosił odpowiednio 4,0 tys. zł.

2.5.11. Rezerwy na przyszłe zobowiązania

Rezerwy na przyszłe zobowiązania ujmuje się w księgach rachunkowych NBP wówczas, gdy na NBP ciąży obowiązek wynikający ze zdarzeń przeszłych lub zidentyfikowanego ryzyka i gdy jest prawdopodobne, że wypełnienie obowiązku lub wystąpienie zidentyfikowanego ryzyka, spowoduje w NBP zmniejszenie korzyści ekonomicznych, a kwotę tego obowiązku i kwotę odpowiednią by pokryć zidentyfikowane ryzyko, można wiarygodnie oszacować. Rezerwy tworzy się w ciężar kosztów w kwocie jaka musiałaby być zapłacona nie później niż na dzień bilansowy, w związku z wypełnieniem powyższego obowiązku lub byłaby odpowiednia by pokryć powyższe zidentyfikowane ryzyko.

Na dzień bilansowy rezerwy na przyszłe zobowiązania podlegają aktualizacji. Rezerwy na przyszłe zobowiązania, niewykorzystane z powodu ustania w całości lub części obowiązku lub ryzyka uzasadniającego ich utworzenie, rozwiązuje się na dobro przychodów.

2.5.12. Rezerwa na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych

Rezerwę na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych szacuje się w oparciu o ogólnie akceptowane i stosowane konsekwentnie przez NBP metody szacowania ryzyka finansowego (por. Rozdział 4).

Rezerwę tworzy się, wykorzystuje i rozwiązuje na dzień bilansowy.

Rezerwa tworzona jest w ciężar kosztów i nie może powodować dla NBP ujemnego wyniku finansowego roku bieżącego.

Rezerwę wykorzystuje się – zaliczając ją do przychodów – wyłącznie na pokrycie kosztów niezrealizowanych, wynikających ze zmian kursu złotego do walut obcych w kwocie, która mogłaby spowodować stratę.

Nadwyżkę rezerwy rozwiązuje się na dobro przychodów.

2.5.13. Rachunek rewaluacyjny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości

Rachunek rewaluacyjny złota rozwiązuje się na dobro przychodów w kwocie:

- kosztów niezrealizowanych z wyceny zasobu złota, zaliczonych do wyniku finansowego w dniu bilansowym,
- odpowiadającej proporcjonalnie spadkowi stanu zasobu złota w odniesieniu do stanu z dnia bilansowego poprzedniego roku obrotowego.

2.5.14. Transakcje terminowe walutowe – foreign exchange forward

Zakupione lub sprzedane środki pieniężne w transakcji terminowej walutowej ujmowane są od dnia zawarcia transakcji do dnia rozliczenia na kontach pozabilansowych według określonego w umowie kursu bieżącego. Różnicę pomiędzy uzgodnionym w umowie kursem terminowym a kursem bieżącym zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych proporcjonalnie do upływu czasu między dniem zwyczajowo przyjętym dla rozliczenia transakcji bieżącej a dniem rozliczenia transakcji terminowej walutowej.

2.5.15. Transakcje wymiany walut – foreign exchange swap

Zakupione lub sprzedane oraz odpowiednio odsprzedane lub odkupione środki pieniężne w transakcji wymiany walut ujmuje się na kontach pozabilansowych według określonego w umowie kursu bieżącego od dnia zawarcia umowy do dnia rozliczenia. Różnicę pomiędzy uzgodnionym w umowie kursem terminowym a kursem bieżącym zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych proporcjonalnie do upływu czasu między dniem rozliczenia transakcji bieżącej a dniem rozliczenia transakcji terminowej walutowej.

2.5.16. Transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe – forward transactions in securities

Dłużne papiery wartościowe zakupione lub sprzedane w transakcji terminowej ujmuje się na kontach pozabilansowych od dnia zawarcia transakcji do dnia rozliczenia według ceny ustalonej w umowie. W dniu zawarcia transakcji dłużne papiery wartościowe, zakupione lub sprzedane w transakcji terminowej nie zmieniają zasobu dłużnych papierów wartościowych.

Dłużne papiery wartościowe zakupione lub sprzedane w transakcji terminowej wycenia się na dzień bilansowy według ceny rynkowej tych transakcji, obowiązującej w dniu wyceny. Do przychodów i kosztów wynikających z wyceny stosuje się reguły przewidziane dla ujęcia przychodów i kosztów niezrealizowanych.

W dniu rozliczenia transakcji, dłużne papiery wartościowe zakupione w transakcji terminowej zwiększają zasób dłużnych papierów wartościowych, a dłużne papiery wartościowe sprzedane w transakcji terminowej pomniejszają zasób dłużnych papierów wartościowych.

Wynik z rozliczenia transakcji ustala się:

- dla dłużnych papierów wartościowych zakupionych w transakcji terminowej jako różnicę między ceną rynkową a ceną ustaloną w umowie, skorygowaną o koszty z wyceny ujęte na dzień bilansowy,
- dla dłużnych papierów wartościowych sprzedanych w transakcji terminowej jako różnicę między ceną ustaloną w umowie a średnim kosztem zasobu dłużnych papierów wartościowych, skorygowaną o koszty z wyceny ujęte na dzień bilansowy.

Jeżeli zawarto więcej niż jedną transakcję terminową zakupu lub sprzedaży dłużnych papierów wartościowych, wyceny i rozliczenia tych transakcji dokonuje się odrębnie.

2.6. Zdarzenia po dacie bilansu

W bilansie oraz rachunku zysków i strat uwzględnia się zdarzenia, o których informacje otrzymano po dniu bilansowym, a przed zatwierdzeniem rocznego sprawozdania finansowego, jeżeli mają istotny wpływ na ich treść.

3. ZMIANY ZASAD RACHUNKOWOŚCI

W dniu 14 grudnia 2010 r. wprowadzono, z datą wejścia w życie z dniem 1 stycznia 2011 r., zmiany do uchwały nr 16/2003³ mające na celu:

- aktualizację przepisów dotyczących instrumentów finansowych pozabilansowych – zmiany były związane z planowanym przez NBP rozszerzeniem instrumentarium inwestycyjnego o niewykorzystywane dotychczas instrumenty finansowe (transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe, gwarantowane transakcje giełdowe, transakcje wymiany odsetek, transakcje na przyszłą stopę procentową). W 2011 r. NBP rozpoczął przeprowadzanie transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe,
- uwzględnienie zmian w Wytycznych EBC z 2010 r. w zakresie waluty SDR – zmiany dotyczyły wprowadzenia definicji SDR, doprecyzowania definicji zasobu waluty obcej w odniesieniu do SDR oraz wskazania sposobu ujmowania transakcji powodujących zmianę stanu tej waluty, głównie w kontekście transakcji zabezpieczających ryzyko kursowe SDR. Powyższe zmiany nie miały wpływu na kwoty ujęte w sprawozdaniu finansowym NBP na dzień 31 grudnia 2011 r. – zarówno w 2011 r., jak i w latach poprzednich NBP nie przeprowadzał transakcji zabezpieczających ryzyko kursowe SDR,
- określenie zasad ujmowania i wyceny wartości niematerialnych i prawnych wytwarzanych przez NBP we własnym zakresie – zmiany dotyczyły rozszerzenia kategorii wartości niematerialnych i prawnych o nakłady poniesione przez NBP na prace rozwojowe, jeżeli spełniają one następujące warunki:
 - możliwość, z technicznego punktu widzenia, ukończenia składnika wartości niematerialnych i prawnych tak, aby nadawał się do użytkowania lub sprzedaży,
 - zamiar ukończenia składnika wartości niematerialnych i prawnych oraz jego użytkowania lub sprzedaży,
 - zdolność do użytkowania lub sprzedaży składnika wartości niematerialnych i prawnych,
 - sposób, w jaki składnik wartości niematerialnych i prawnych będzie wytwarzał prawdopodobne przyszłe korzyści ekonomiczne,

³ Uchwała nr 11/2010 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 14 grudnia 2010 r. zmieniająca uchwałę nr 16/2003 z dnia 16 grudnia 2003 r. w sprawie zasad rachunkowości, układu aktywów i pasywów bilansu oraz rachunku zysków i strat Narodowego Banku Polskiego (Dz. Urz. NBP z 2010 r. Nr 17, poz. 18).

- dostępność stosownych środków technicznych, finansowych i innych, które mają służyć ukończeniu prac rozwojowych oraz użytkowaniu lub sprzedaży składnika wartości niematerialnych i prawnych,
- możliwość wiarygodnego ustalenia nakładów poniesionych w czasie prac rozwojowych, które można przyporządkować temu składnikowi wartości niematerialnych i prawnych.

Do dnia 31 grudnia 2010 r. nakłady na prace rozwojowe obciążały wynik finansowy NBP w momencie ich poniesienia. W 2011 r. NBP nie zidentyfikował nakładów na prace rozwojowe, które spełniałyby powyższe warunki.

4. WARTOŚCI OPARTE NA PROFESJONALNYM OSĄDZIE I SZACUNKACH

Przy sporządzaniu sprawozdania finansowego, NBP dokonuje określonych szacunków oraz przyjmuje założenia, które mają wpływ na kwoty ujmowane w sprawozdaniu finansowym. Szacunki i założenia są oparte m.in. o dane historyczne oraz oczekiwania co do przyszłych zdarzeń, które wydają się zasadne na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego. Ponieważ istniejące okoliczności i oczekiwania dotyczące przyszłości mogą ulec zmianie, w związku ze zmianami rynkowymi lub czynnikami będącymi poza kontrolą NBP, dokonane przez NBP szacunki podlegają regularnemu przeglądowi.

Najistotniejszym obszarem, gdzie NBP dokonuje oszacowań jest ustalanie wysokości rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych.

Zgodnie z uchwałą nr 12/2010 oszacowana rezerwa na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych jest równa kwocie, jaka pokryłaby potencjalną zmianę wartości zasobów walut obcych z tytułu zidentyfikowanego ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych, pomniejszonej o oszacowane przychody niezrealizowane, wynikające ze zmian kursu złotego do walut obcych. Oszacowana rezerwa nie może być niższa od kwoty niepokrytej skumulowanej straty z lat ubiegłych, powstałej w wyniku zmian kursu złotego do walut obcych.

Analiza ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych jest dokonywana w NBP przy zastosowaniu metody wartości zagrożonej (Value at Risk – VaR). Określa ona oczekiwaną stratę z tytułu zmian kursu złotego do walut obcych, która w warunkach normalnych, z założonym prawdopodobieństwem nie powinna zostać przekroczona w przyjętym horyzoncie czasowym. Wartość zagrożona jest następnie pomniejszona o oszacowane przychody niezrealizowane z tytułu zmian kursu złotego do walut obcych. Oszacowanie przychodów niezrealizowanych jest dokonywane na podstawie analizy ich rozkładu, wyznaczonego w oparciu o stan zasobów walut obcych w strukturze walutowej rezerw na dzień bilansowy oraz historyczne szeregi czasowe średnich kosztów zasobu i średnich kursów NBP dla tych walut. Takie podejście pozwala na określenie stabilnego poziomu przychodów niezrealizowanych i tym samym ogranicza zmienność rezerwy.

Inne obszary, gdzie NBP dokonuje oszacowań dotyczą w szczególności:

- ustalania kwoty rezerw na odprawy emerytalne, rentowe i nagrody jubileuszowe (szacowanie rezerw jest dokonywane na podstawie wyceny aktuarialnej sporządzanej okresowo przez niezależnego aktuarium),
- ustalania okresów użytkowania środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych,
- ustalania kwoty odpisów z tytułu utraty wartości aktywów.

5. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA ZMIAN I STRUKTURY BILANSU ORAZ WYNIKU FINANSOWEGO NBP

Bilans NBP

Na 31.12.2011 suma bilansowa NBP wyniosła 336.772.267,1 tys. zł i była o 57.431.882,3 tys. zł (20,6%) wyższa w porównaniu z 31.12.2010.

Po stronie aktywów wzrost dotyczył głównie oficjalnych aktywów rezerwowych, które na 31.12.2011 wyniosły 334.447.194,3 tys. zł i były o 57.261.088,9 tys. zł wyższe w porównaniu z 31.12.2010.⁴ Do oficjalnych aktywów rezerwowych zalicza się: złoto monetarne, transzę rezerwową w MFW, pożyczki udzielone MFW,⁵ rachunki bieżące i lokaty w walutach obcych za granicą, zagraniczne papiery wartościowe, lokaty terminowe w walutach obcych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych oraz zapas walut obcych. NBP aktywnie zarządza większością z wymienionych powyżej instrumentów w ramach zarządzania rezerwami walutowymi. Zwiększenie oficjalnych aktywów rezerwowych w walutach oryginalnych było związane z: dodatnimi przepływami netto z tytułu obsługi bankowej zadłużenia zagranicznego Skarbu Państwa, wpływami środków finansowych w euro z Unii Europejskiej oraz wpływami środków finansowych w walutach obcych z działalności inwestycyjnej NBP. Jednocześnie na wzrost równowartości złotej oficjalnych aktywów rezerwowych wpływ miała aktualizacja wyceny kursowej przeprowadzona na 31.12.2011.

Po stronie pasywów aktualizacja wyceny kursowej skutkowałą wystąpieniem różnic z wyceny kursowej, które na 31.12.2011 wyniosły 49.399.729,5 tys. zł i były o 32.718.562,9 tys. zł wyższe w porównaniu z 31.12.2010. Ponadto po stronie pasywów wzrost dotyczył głównie:

- zobowiązania z tytułu pieniądza w obiegu, które na 31.12.2011 wyniosły 112.089.532,0 tys. zł i były o 9.025.174,9 tys. zł wyższe w porównaniu z 31.12.2010,
- zobowiązań wobec rezydentów w walutach obcych (głównie rachunki sektora rządowego), które na 31.12.2011 wyniosły 16.126.196,1 tys. zł i były o 8.645.529,4 tys. zł wyższe w porównaniu z 31.12.2010,

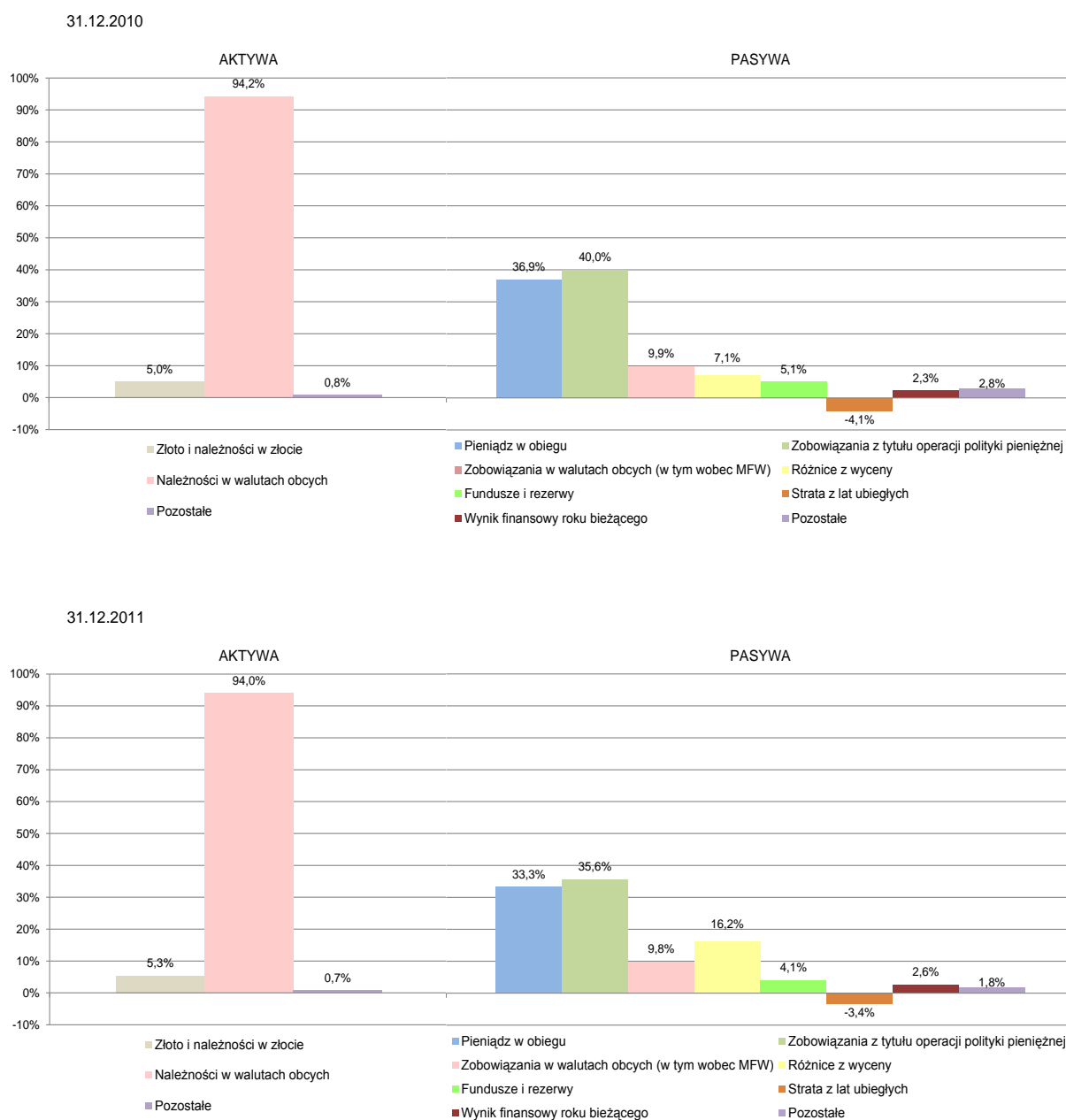
⁴ W przeliczeniu na EUR poziom oficjalnych aktywów rezerwowych wyniósł 75.721.607,1 tys. EUR na 31.12.2011 w porównaniu z 69.991.188,9 tys. EUR na 31.12.2010.

⁵ Dla celów statystyki pożyczki te są traktowane jako część transzy rezerwowej MFW.

- zobowiązań z tytułu operacji polityki pieniężnej, które na 31.12.2011 wyniosły 119.823.979,6 tys. zł i były o 8.120.502,1 tys. zł wyższe w porównaniu z 31.12.2010.

W bilansie NBP po stronie aktywów dominują pozycje w walutach obcych oraz złoto. Na 31.12.2011 ich łączny udział w sumie bilansowej wyniósł 99,3%, w porównaniu z 99,2% na 31.12.2010. Z kolei, po stronie pasywów udział zobowiązań w walutach obcych wyniósł 9,8% na 31.12.2011, w porównaniu z 9,9% na 31.12.2010. Podstawowymi składnikami pasywów są pieniądź w obiegu oraz zobowiązania z tytułu operacji polityki pieniężnej, których łączny udział w sumie bilansowej wyniósł 68,9% na 31.12.2011, w porównaniu z 76,9% na 31.12.2010 (por. Wykres 1).

Wykres 1. Struktura bilansu NBP na 31.12.2010 i 31.12.2011.

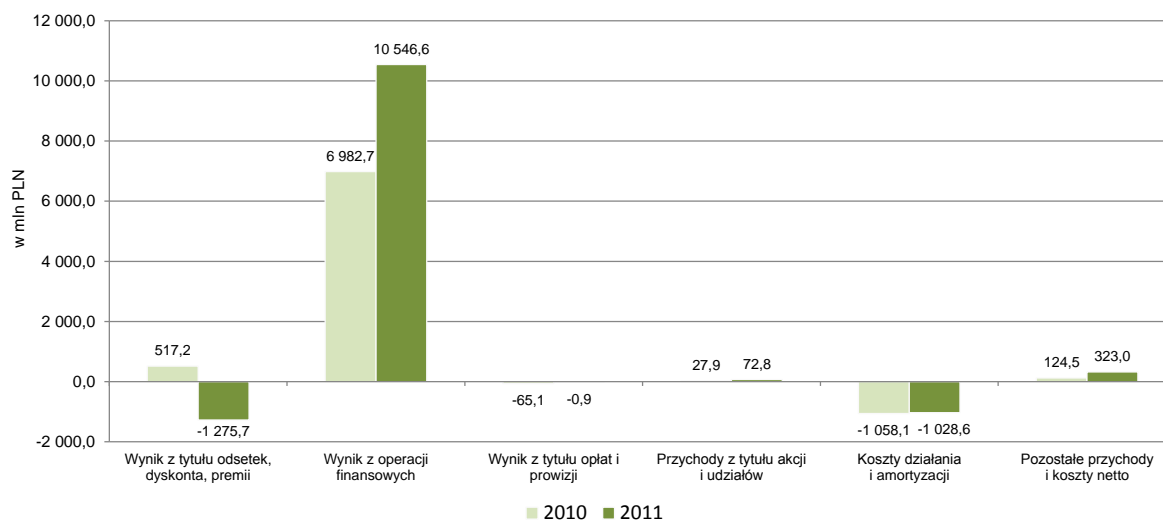
Wynik finansowy NBP

Wynik finansowy NBP za 2011 r. wyniósł 8.637.141,6 tys. zł i był o 2.108.022,9 tys. zł (32,3%) wyższy w porównaniu z 2010 r.

Wzrost wyniku finansowego NBP był głównie spowodowany zwiększeniem wyniku z operacji finansowych, przy jednoczesnym spadku wyniku z tytułu odsetek, dyskonta i premii.

Strukturę wyniku finansowego NBP za lata 2010 i 2011 przedstawia Wykres 2.

Wykres 2. Struktura wyniku finansowego w latach 2010-2011.

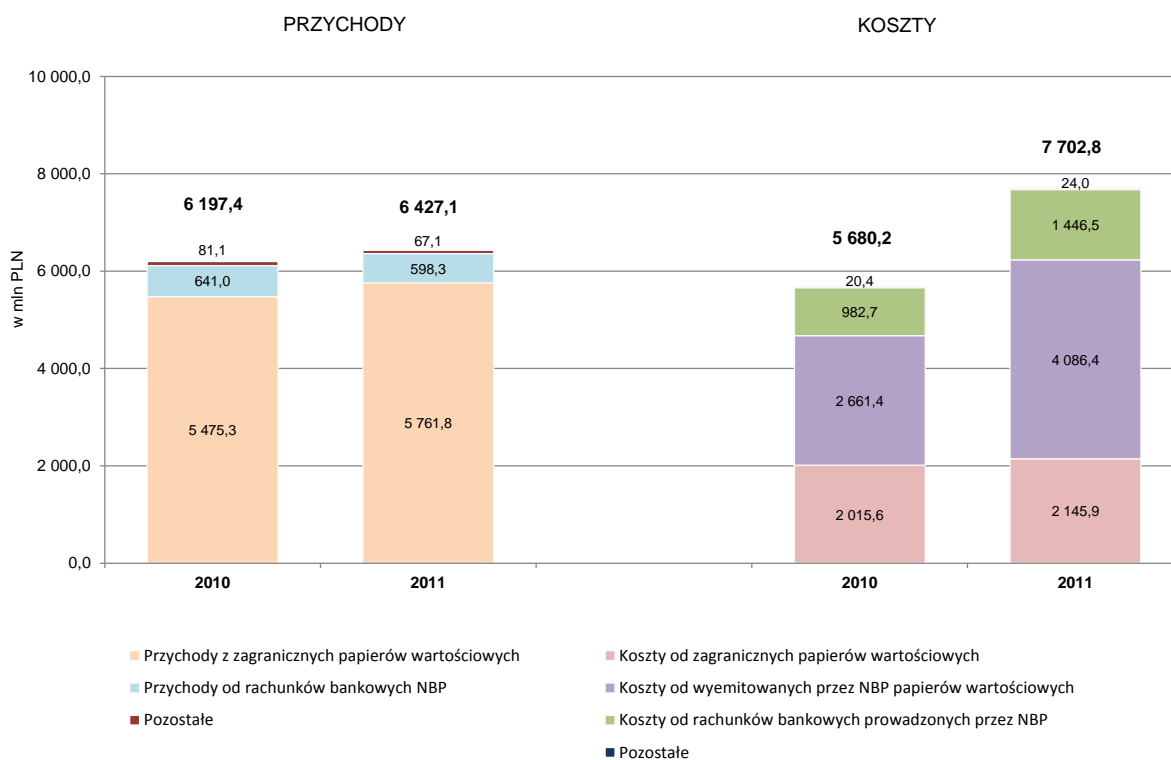

Wynik z tytułu odsetek, dyskonta i premii obejmuje głównie:

- przychody i koszty odsetek, dyskonta i premii od instrumentów inwestycyjnych wykorzystywanych w procesie zarządzania rezerwami walutowymi, na które wpływają: poziom rezerw walutowych, ich struktura inwestycyjna i walutowa, zmiany oprocentowania i cen instrumentów inwestycyjnych oraz zmiany kursów walutowych,
- przychody i koszty odsetek i dyskonta od instrumentów wykorzystywanych przez NBP w ramach operacji polityki pieniężnej (głównie koszty emisji bonów pieniężnych),
- koszty odsetek od rachunków bankowych prowadzonych przez NBP dla sektora rządowego.

Spadek wyniku z tytułu odsetek, dyskonta i premii o 1.792.947,7 tys. zł był głównie efektem wzrostu kosztów dyskonta od bonów pieniężnych NBP oraz kosztów odsetek od rachunków bankowych prowadzonych przez NBP (por. Wykres 3).

Wykres 3. Struktura przychodów i kosztów z tytułu odsetek, dyskonta i premii w latach 2010-2011.

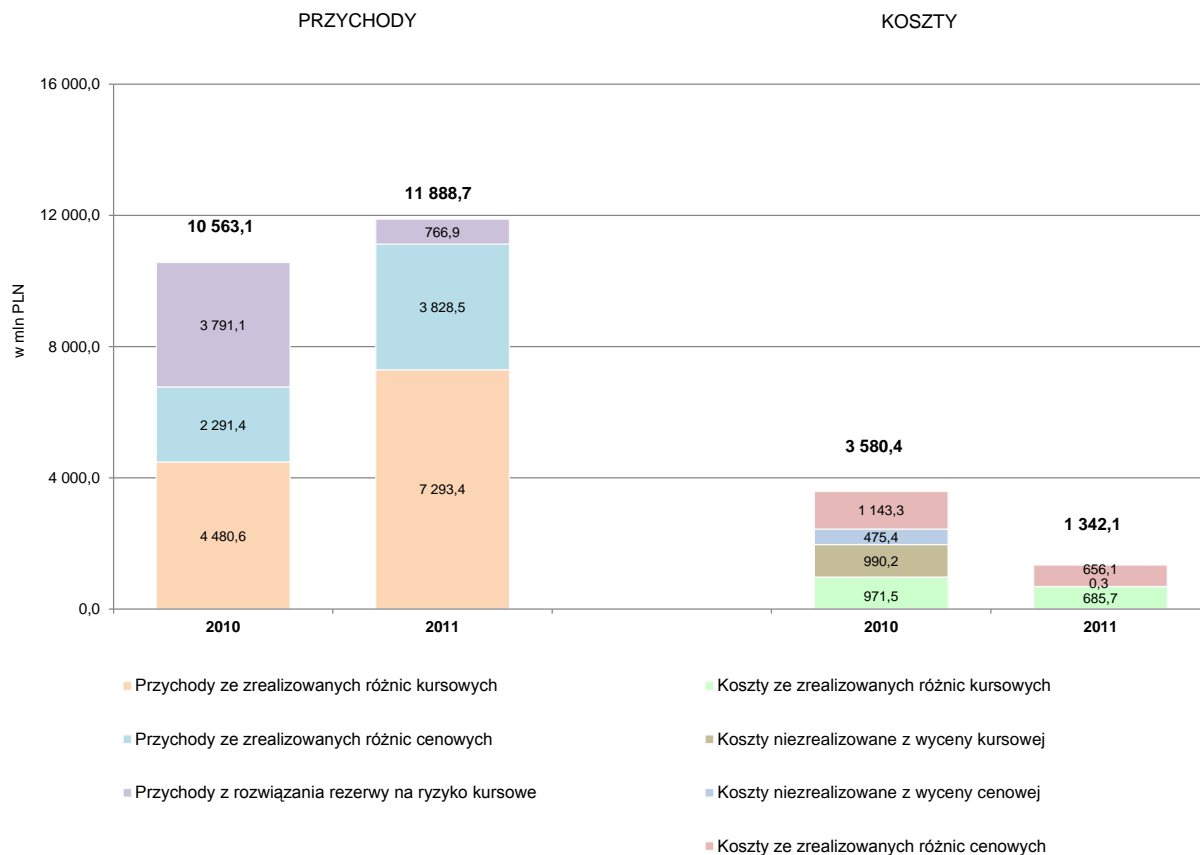

Wynik z operacji finansowych obejmuje głównie: zrealizowane różnice kursowe i cenowe, koszty niezrealizowane z wyceny kursowej i cenowej oraz efekty zmian kwoty rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych.

Wzrost wyniku z operacji finansowych o 3.563.923,9 tys. zł był przede wszystkim spowodowany:

- niższymi kosztami z operacji finansowych, głównie ze względu na niewystąpienie w 2011 r. kosztów niezrealizowanych z wyceny kursowej oraz spadek kosztów ze zrealizowanych różnic cenowych,
- wyższymi przychodami z operacji finansowych, ze względu na wzrost przychodów ze zrealizowanych różnic kursowych i cenowych przy jednoczesnym spadku przychodów z rozwiązania rezerwy na ryzyko kursowe (por. Wykres 4).

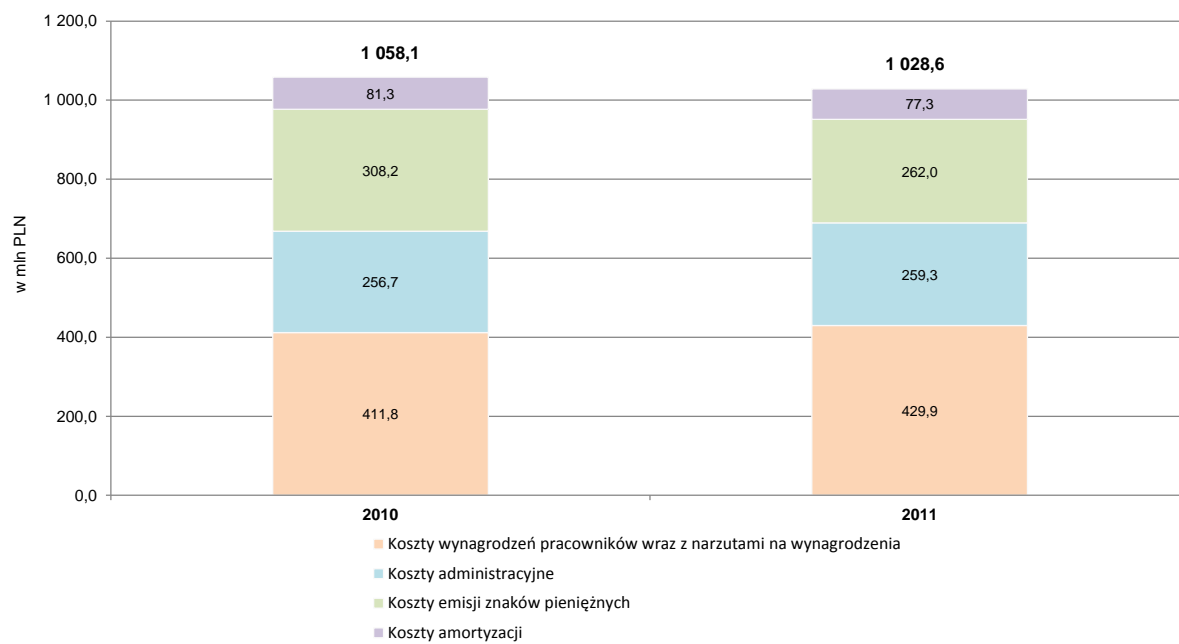
Wykres 4. Struktura przychodów i kosztów składających się na wynik z operacji finansowych w latach 2010-2011.

Koszty działania NBP obejmują: koszty wynagrodzeń pracowników, koszty administracyjne oraz koszty emisji znaków pieniężnych.

W 2011 r. koszty działania oraz koszty amortyzacji uległy obniżeniu w porównaniu z 2010 r., łącznie o 29.473,6 tys. zł. Spadek kosztów działania wynikał głównie z niższych kosztów emisji znaków pieniężnych (por. Wykres 5).

Wykres 5. Struktura kosztów działania i amortyzacji w latach 2010-2011.

6. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO BILANSU

Nota 1 Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2010	31.12.2011	Zmiana	
Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości	13 831 663,5	17 804 260,4	3 972 596,9	28,7%
<i>w tym różnice z wyceny kursowej</i>	<i>9 495 664,0</i>	<i>13 468 260,9</i>	<i>3 972 596,9</i>	<i>41,8%</i>

Pozycja obejmuje zasób złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości, przechowywanego w NBP oraz ulokowanego na rachunku w banku zagranicznym. Na 31.12.2011 NBP posiadał 3.308,9 tys. uncji. Stan zasobu złota w posiadaniu NBP nie zmienił się w porównaniu ze stanem na 31.12.2010.

Wzrost pozycji był wynikiem aktualizacji wyceny kursowej złota (por. Nota 23).

Nota 2 Należności od MFW

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2010	31.12.2011	Zmiana	
SDR w ramach transzy rezerwowej	1 484 809,6	3 052 762,1	1 567 952,5	105,6%
Rachunki bieżące w MFW	5 988 035,6	6 142 978,4	154 942,8	2,6%
Rachunki lokat terminowych w MFW	32 487,0	37 097,7	4 610,7	14,2%
Pożyczki udzielone MFW	0,0	912 553,1	912 553,1	-
Razem	7 505 332,2	10 145 391,3	2 640 059,1	35,2%
<i>w tym różnice z wyceny kursowej</i>	<i>393 249,6</i>	<i>987 103,0</i>	<i>593 853,4</i>	<i>151,0%</i>

Pozycja obejmuje denominowane w SDR:

- transzę rezerwową, odpowiadającą kwocie udziałów członkowskich Rzeczypospolitej Polskiej w MFW w wysokości 1.688.400,0 tys. SDR pomniejszonej o zobowiązania z tytułu rachunku prowadzonego przez NBP dla MFW w walucie krajowej (tzw. Rachunek nr 1), którego saldo na 31.12.2011 wyniosło 5.865.203,7 tys. zł,
- rachunek bieżący NBP w MFW, na którym są ujmowane między innymi środki pieniężne otrzymane przez NBP w ramach alokacji SDR (por. Nota 18),
- rachunki lokat terminowych NBP w MFW,
- pożyczki udzielone MFW w walutach obcych w ramach Nowych Porozumień Pożyczkowych
 - New Arrangements to Borrow (NAB) (por. Nota 28).

W związku z wejściem w życie z dniem 3 marca 2011 r. Rezolucji nr 63-2 o reformie udziałów i głosów w MFW, na mocy której wybranym krajom, w tym Rzeczypospolitej Polskiej, przysługiwało prawo zwiększenia udziałów członkowskich w MFW, w dniu 18 marca 2011 r. NBP dokonał

wpłaty o równowartości 319.400,0 tys. SDR, wskutek czego udział RP w kapitale Funduszu wzrósł z 1.369.000,0 tys. SDR do 1.688.400,0 tys. SDR.

Wzrost pozycji był głównie wynikiem:

- zwiększenia transzy rezerwowej w związku z przekazaniem MFW waluty obcej na rzecz innych krajów w ramach Planów Transakcji Finansowych MFW – Financial Transactions Plans (FTP),
- udzielenia MFW przez NBP pożyczki w ramach NAB,
- aktualizacji wyceny kursowej SDR.

Nota 3 Rachunki w instytucjach zagranicznych, dłużne papiery wartościowe, udzielone kredyty, inne aktywa zagraniczne

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2010	31.12.2011	Zmiana	
Rachunki bieżące w walutach obcych	1 279 830,3	9 764 676,7	8 484 846,4	663,0%
Rachunki lokat terminowych w walutach obcych	18 384 253,1	18 975 830,5	591 577,4	3,2%
Lokaty terminowe w walutach obcych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych	14 529 072,8	9 900 277,8	-4 628 795,0	-31,9%
Dłużne papiery wartościowe w walutach obcych (notowane na aktywnym rynku niezakwalifikowane jako utrzymywane do terminu wymagalności)	221 314 499,5	267 660 962,9	46 346 463,4	20,9%
Zapas banknotów i monet zagranicznych	367 117,4	207 386,0	-159 731,4	-43,5%
Inne należności w walutach obcych	0,0	8,7	8,7	-
Razem	255 874 773,1	306 509 142,6	50 634 369,5	19,8%
<i>w tym</i>				
- różnice z wyceny kursowej	6 031 265,1	38 625 198,8	32 593 933,7	540,4%
- różnice z wyceny cenowej	1 055 459,1	3 649 616,2	2 594 157,1	245,8%

Pozycja obejmuje aktywa w walutach obcych, głównie w USD, EUR, GBP, AUD i NOK. Wykazywane w niej: dłużne papiery wartościowe, rachunki lokat terminowych, lokaty terminowe z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych stanowią podstawowe instrumenty inwestycyjne rezerw walutowych.

Wzrost pozycji był głównie wynikiem:

- aktualizacji wyceny kursowej,
- przyrostu rezerw walutowych NBP⁶ i tym samym zwiększonego zaangażowania NBP w wybrane instrumenty finansowe,
- aktualizacji wyceny cenowej dłużnych papierów wartościowych (por. Nota 23 i Nota 34).

⁶ Rezerwy walutowe stanowią główny składnik oficjalnych aktywów rezerwowych (por. Rozdział 5).

Nota 4 Należności od rezydentów w walutach obcych

Na 31.12.2011 pozycja wyniosła zero, co było wynikiem spłaty należności od Krajowej Izby Rozliczeniowej S.A., dotyczącej pokrycia części kosztów poniesionych przez NBP w związku z uczestnictwem w systemie TARGET2.

Nota 5 Pozostałe należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej

Pozycja obejmuje należności NBP od banków krajowych z tytułu operacji niezwiązanych z polityką pieniężną. Jej podstawowym składnikiem jest udzielony przez NBP kredyt refinansowy na inwestycje centralne.

Na 31.12.2011 pozycja wyniosła 356.402,0 tys. zł i była o 372.543,8 tys. zł (51,1%) niższa w porównaniu z 31.12.2010. Spadek pozycji był głównie wynikiem otrzymania przez NBP spłaty kolejnych rat powyższego kredytu wraz z odsetkami.

Nota 6 Środki trwałe i wartości niematerialne i prawne

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2010	31.12.2011	Zmiana	
Środki trwałe brutto	1 828 026,5	1 863 240,7	35 214,2	1,9%
Umorzenie	-1 000 987,4	-1 043 262,0	-42 274,6	4,2%
Odpisy aktualizujące	-16 122,5	-16 095,0	27,5	-0,2%
<i>Środki trwałe netto</i>	<i>810 916,6</i>	<i>803 883,7</i>	<i>-7 032,9</i>	<i>-0,9%</i>
Wartości niematerialne i prawne brutto	329 564,7	337 985,4	8 420,7	2,6%
Umorzenie	-254 865,9	-268 115,3	-13 249,4	5,2%
Odpisy aktualizujące	0,0	-8,9	-8,9	-
<i>Wartości niematerialne i prawne netto</i>	<i>74 698,8</i>	<i>69 861,2</i>	<i>-4 837,6</i>	<i>-6,5%</i>
Razem	885 615,4	873 744,9	-11 870,5	-1,3%

Pozycja obejmuje środki trwałe (w tym nakłady na środki trwałe) oraz wartości niematerialne i prawne (w tym nakłady na wartości niematerialne i prawne).

Na 31.12.2011 na wartość bilansową pozycji składały się głównie nieruchomości, maszyny i urządzenia oraz oprogramowania informatyczne.

Nota 7 Pozostałe aktywa finansowe

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2010	31.12.2011	Zmiana	
Akcje i udziały w podmiotach krajowych	53 848,9	53 848,9	0,0	0,0%
Akcje i udziały w podmiotach zagranicznych	124 474,1	140 046,3	15 572,2	12,5%
Razem	178 323,0	193 895,2	15 572,2	8,7%

Pozycja obejmuje posiadane przez NBP akcje i udziały w podmiotach krajowych (w tym Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A., Krajowa Izba Rozliczeniowa S.A., Bazy i Systemy Bankowe Sp. z o.o.) oraz podmiotach zagranicznych (Bank Rozrachunków Międzynarodowych w Bazylei, S.W.I.F.T., Europejski Bank Centralny).

Wzrost pozycji był głównie wynikiem aktualizacji wyceny kursowej akcji i udziałów w podmiotach zagranicznych.

Od 01.05.2004, tj. od dnia przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, NBP posiada udziały w kapitale EBC. Na 31.12.2011 wartość opłaconych przez NBP udziałów w kapitale EBC wyniosła 87.250,1 tys. zł (19.754,1 tys. EUR).

Zgodnie z art. 28 Statutu Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego, zwanego dalej „Statutem ESBC i EBC”, wyłącznie krajowe banki centralne ESBC są uprawnione do subskrybowania kapitału EBC. Kapitał EBC jest subskrybowany zgodnie z kluczem określonym w art. 29 Statutu ESBC i EBC, to jest udziały krajowych banków centralnych w kapitale EBC są wyrażone procentowo i odpowiadają udziałowi poszczególnych państw członkowskich w łącznej liczbie ludności oraz łącznym produkcie krajowym brutto państw Unii Europejskiej (w równej proporcji). Na 31.12.2011 udział NBP w kapitale subskrybowanym EBC wyniósł 4,8954%, co odpowiadało kwocie 526.777,0 tys. EUR.

NBP jako bank centralny spoza strefy euro jest zobligowany do pokrycia określonego przez Radę Ogólną EBC (na podstawie art. 47 Statutu ESBC i EBC) minimalnego procentu subskrybowanego przezeń kapitału EBC, jako wkładu NBP na rzecz kosztów operacyjnych EBC. Procent ten od dnia 29 grudnia 2010 r. wynosi 3,75%. W przeciwieństwie do banków centralnych strefy euro, NBP nie ma prawa do udziału w zyskach EBC, ani też obowiązku pokrywania strat EBC. W momencie przystąpienia Polski do strefy euro, NBP będzie zobowiązany do opłacenia pozostałych 96,25% subskrybowanego przezeń kapitału EBC, to jest 507.022,8 tys. EUR.

W dniu 29 grudnia 2010 r. nastąpiło zwiększenie kapitału subskrybowanego Europejskiego Banku Centralnego o 5.000.000,0 tys. EUR, z 5.760.652,4 tys. EUR do 10.760.652,4 tys. EUR. Banki centralne Eurosystemu zobowiązane do wpłaty kapitału do EBC w trzech ratach, w dniu 28 grudnia 2011 r. dokonały płatności drugiej raty w wysokości 1.166.175,0 tys. EUR.

Wysokość klucza subskrypcji kapitału oraz kwoty kapitału subskrybowanego i kapitału opłaconego dla poszczególnych krajowych banków centralnych ESBC przedstawiono poniżej.

SPRAWOZDANIE FINANSOWE NBP NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2011 ROKU

w EUR	Klucz subskrypcji kapitału	Kapitał subskrybowany	Kapitał opłacony	Kapitał opłacony	Kapitał opłacony
	na 31.12.2011	od 29.12.2010	na 31.12.2010	na 01.01.2011	od 28.12.2011
Narodowy Bank Austrii	1,9417%	208 939 587,70	144 216 254,37	144 216 254,37	176 577 921,04
Narodowy Bank Belgii	2,4256%	261 010 384,68	180 157 051,35	180 157 051,35	220 583 718,02
Centralny Bank Cypru	0,1369%	14 731 333,14	10 167 999,81	10 167 999,81	12 449 666,48
Bank Estonii	0,1790%	19 261 567,80	722 308,79	13 294 901,14	16 278 234,47
Bank Finlandii	1,2539%	134 927 820,48	93 131 153,81	93 131 153,81	114 029 487,14
Bank Francji	14,2212%	1 530 293 899,48	1 056 253 899,48	1 056 253 899,48	1 293 273 899,48
Bank Grecji	1,9649%	211 436 059,06	145 939 392,39	145 939 392,39	178 687 725,72
Bank Hiszpanii	8,3040%	893 564 575,51	616 764 575,51	616 764 575,51	755 164 575,51
Bank Holandii	3,9882%	429 156 339,12	296 216 339,12	296 216 339,12	362 686 339,12
Centralny Bank Irlandii	1,1107%	119 518 566,24	82 495 232,91	82 495 232,91	101 006 899,58
Centralny Bank Luksemburga	0,1747%	18 798 859,75	12 975 526,42	12 975 526,42	15 887 193,09
Centralny Bank Malty	0,0632%	6 800 732,32	4 694 065,65	4 694 065,65	5 747 398,98
Niemiecki Bank Federalny	18,9373%	2 037 777 027,43	1 406 533 694,10	1 406 533 694,10	1 722 155 360,77
Bank Portugalii	1,7504%	188 354 459,65	130 007 792,98	130 007 792,98	159 181 126,31
Narodowy Bank Słowacji	0,6934%	74 614 363,76	51 501 030,43	51 501 030,43	63 057 697,10
Bank Słowenii	0,3288%	35 381 025,10	24 421 025,10	24 421 025,10	29 901 025,10
Bank Włoch	12,4966%	1 344 715 688,14	928 162 354,81	928 162 354,81	1 136 439 021,48
<i>Razem krajowe banki centralne w strefie euro</i>	69,9705%	7 529 282 289,35	5 184 359 697,03	5 196 932 289,36	6 363 107 289,36
Narodowy Bank Bułgarii	0,8686%	93 467 026,77	3 505 013,50	3 505 013,50	3 505 013,50
Narodowy Bank Czech	1,4472%	155 728 161,57	5 839 806,06	5 839 806,06	5 839 806,06
Narodowy Bank Danii	1,4835%	159 634 278,39	5 986 285,44	5 986 285,44	5 986 285,44
Bank Litwy	0,4256%	45 797 336,63	1 717 400,12	1 717 400,12	1 717 400,12
Bank Łotwy	0,2837%	30 527 970,87	1 144 798,91	1 144 798,91	1 144 798,91
Narodowy Bank Polski	4,8954%	526 776 977,72	19 754 136,66	19 754 136,66	19 754 136,66
Narodowy Bank Rumunii	2,4645%	265 196 278,46	9 944 860,44	9 944 860,44	9 944 860,44
Bank Szwecji	2,2582%	242 997 052,56	9 112 389,47	9 112 389,47	9 112 389,47
Narodowy Bank Węgier	1,3856%	149 099 599,69	5 591 234,99	5 591 234,99	5 591 234,99
Bank Anglii	14,5172%	1 562 145 430,59	58 580 453,65	58 580 453,65	58 580 453,65
<i>Razem krajowe banki centralne spoza strefy euro</i>	30,0295%	3 231 370 113,23	121 176 379,25	121 176 379,25	121 176 379,25
Razem	100%	10 760 652 402,58	5 305 536 076,28	5 318 108 668,61	6 484 283 668,61

Nota 8 Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych

w tys. złotych	31.12.2010	31.12.2011	Zmiana	
Różnice z wyceny kursowej	2 919,3	72 098,6	69 179,3	2 369,7%
Różnice z wyceny cenowej	0,0	12,4	12,4	-
Razem	2 919,3	72 111,0	69 191,7	2 370,1%

Pozycja obejmuje różnice z wyceny kursowej transakcji bieżących ujętych na kontach pozabilansowych (por. Nota 26) oraz wyceny cenowej transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe (por. Nota 23 i Nota 27).

Nota 9 Rozliczenia międzyokresowe kosztów

Pozycja obejmuje rozliczenia międzyokresowe kosztów od wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej oraz czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów usług.

Na 31.12.2011 pozycja wyniosła 56.741,2 tys. zł i była o 3.490,1 tys. zł (5,8%) niższa w porównaniu z 31.12.2010. Spadek pozycji był głównie wynikiem zmniejszenia dyskonta do rozliczenia od wyemitowanych przez NBP bonów pieniężnych (por. Nota 12).

Nota 10 Inne

Pozycja obejmuje głównie salda wyrównania pozycji pozabilansowych w walutach obcych do średniego kosztu zasobu waluty obcej, środki obrotowe (w tym metale szlachetne), kredyty i pożyczki udzielone pracownikom oraz inne należności.

Na 31.12.2011 pozycja wyniosła 760.578,5 tys. zł i była o 488.446,0 tys. zł (179,5%) wyższa w porównaniu z 31.12.2010. Wzrost pozycji był głównie spowodowany wyższymi saldami wyrównania pozycji pozabilansowych w walutach obcych do średniego kosztu zasobu waluty obcej, wynikającymi ze zwiększonego wolumenu transakcji bieżących zawieranych przez NBP w ostatnich dniach 2011 r. (por. Nota 26).

Nota 11 Pieniądz w obiegu

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2010	31.12.2011	Zmiana	
Banknoty krajowe w obiegu	99 916 230,6	108 807 688,4	8 891 457,8	8,9%
Monety krajowe w obiegu	3 148 126,5	3 281 843,6	133 717,1	4,2%
Razem	103 064 357,1	112 089 532,0	9 025 174,9	8,8%

Pozycja obejmuje znajdujące się w obiegu wyemitowane przez NBP banknoty i monety, w tym banknoty i monety kolekcjonerskie, których wartość na 31.12.2011 wyniosła 244.239,2 tys. zł w porównaniu z 251.306,4 tys. zł na 31.12.2010.

Średni poziom pieniądza w obiegu w ciągu 2011 r. wyniósł 106.357,0 mln zł w porównaniu z 101.164,5 mln zł w 2010 r.

Zgodnie z ustawą o denominacji złotego z dnia 7 lipca 1994 r. (Dz.U. Nr 84, poz. 386 i z 1995 r. Nr 16, poz. 79) banknoty i monety, będące w obiegu przed dniem 1 stycznia 1995 r., podlegały bez żadnych ograniczeń wymianie w terminie do dnia 31 grudnia 2010 r. w placówkach NBP oraz w innych bankach zobowiązanych do tej czynności przez Prezesa NBP. Niezwrócone do tego

dnia banknoty i monety o wartości 172.093,0 tys. zł zostały ujęte przez NBP jako przychody w dniu 1 stycznia 2011 r. i jednocześnie pomniejszyły pozycję *Pieniądz w obiegu* (por. Nota 39).

Nota 12 Zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2010	31.12.2011	Zmiana	
Rachunki bieżące (w tym rachunki rezerw obowiązkowych)	36 562 970,1	20 417 008,4	-16 145 961,7	-44,2%
Depozyty na koniec dnia	500 827,4	5 976 261,2	5 475 433,8	1 093,3%
Inne operacje polityki pieniężnej	74 639 680,0	93 430 710,0	18 791 030,0	25,2%
Razem	111 703 477,5	119 823 979,6	8 120 502,1	7,3%

Pozycja obejmuje zobowiązania wobec banków krajowych z tytułu przeprowadzanych przez NBP operacji polityki pieniężnej. Składają się na nie:

- zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych – bonów pieniężnych emitowanych przez NBP w ramach operacji otwartego rynku (wykazywane w pozycji *Inne operacje polityki pieniężnej*),
- salda na rachunkach bieżących banków krajowych, służących realizacji rozliczeń międzybankowych w złotych oraz utrzymywaniu środków pieniężnych stanowiących rezerwę obowiązkową,
- zobowiązania z tytułu depozytów na koniec dnia.

Wzrost pozycji był głównie wynikiem zwiększenia stanu zobowiązań z tytułu emisji bonów pieniężnych oraz depozytów na koniec dnia przy jednoczesnym zmniejszeniu stanu zobowiązań z tytułu rachunków bieżących.

Nota 13 Pozostałe zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej

Pozycja obejmuje zobowiązania wobec banków krajowych z tytułu operacji niezwiązanych z polityką pieniężną. Jej podstawowym składnikiem są zobowiązania wynikające z nierozliczonych na 31.12.2011 zleceń płatniczych klientów NBP skierowanych do rozrachunku w krajowym systemie płatniczym za pośrednictwem KIR S.A.

Na 31.12.2011 pozycja wyniosła 169.616,1 tys. zł i była o 98.481,1 tys. zł (138,4%) wyższa w porównaniu z 31.12.2010. Wzrost pozycji był głównie wynikiem zwiększenia zobowiązań z tytułu powyższych zleceń.

Nota 14 Zobowiązania wobec innych rezydentów w walucie krajowej

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2010	31.12.2011	Zmiana	
Zobowiązania wobec sektora rządowego	6 938 331,2	4 606 627,8	-2 331 703,4	-33,6%
Pozostałe zobowiązania	23 302,6	49 085,9	25 783,3	110,6%
Razem	6 961 633,8	4 655 713,7	-2 305 920,1	-33,1%

Pozycja obejmuje głównie rachunki bieżące, pomocnicze oraz rachunki lokat terminowych w walucie krajowej prowadzone przez NBP dla sektora rządowego, w tym: budżetu państwa oraz funduszy ubezpieczeń społecznych.

Spadek pozycji był głównie wynikiem zmniejszenia stanu środków na rachunkach bieżących podmiotów sektora rządowego.

Nota 15 Zobowiązania wobec nierezydentów w walucie krajowej

Pozycja obejmuje rachunki bieżące w walucie krajowej prowadzone przez NBP dla międzynarodowych organizacji finansowych i niefinansowych oraz banków centralnych, w tym rachunek prowadzony przez NBP dla MFW w walucie krajowej, służący realizacji wydatków administracyjnych MFW (tzw. Rachunek nr 2).

Na 31.12.2011 pozycja wyniosła 323.361,4 tys. zł i była o 148.150,4 tys. zł (31,4%) niższa w porównaniu z 31.12.2010. Spadek pozycji wynikał głównie ze zmniejszenia stanu środków pieniężnych na rachunku Komisji Europejskiej.

Nota 16 Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2010	31.12.2011	Zmiana	
Rachunki budżetu państwa	6 899 416,2	15 512 499,8	8 613 083,6	124,8%
Rachunki banków krajowych dla rozliczeń w systemie TARGET2	532 502,3	432 556,0	-99 946,3	-18,8%
Pozostałe	48 748,2	181 140,3	132 392,1	271,6%
Razem	7 480 666,7	16 126 196,1	8 645 529,4	115,6%
<i>w tym różnice z wyceny kursowej</i>	<i>-94 548,8</i>	<i>1 326 483,3</i>	<i>1 421 032,1</i>	<i>-1 503,0%</i>

Pozycja obejmuje głównie środki pieniężne zgromadzone na rachunkach w walutach obcych prowadzonych przez NBP dla:

- budżetu państwa – rachunki bieżące, pomocnicze oraz lokat terminowych,
- banków krajowych – rachunki bieżące w EUR służące rozliczeniom w systemie TARGET2.

Wzrost pozycji był głównie wynikiem:

- zwiększenia środków w walutach obcych na rachunkach bieżących budżetu państwa,
- aktualizacji wyceny kursowej.

Nota 17 Zobowiązania wobec nierezydentów w walutach obcych

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2010	31.12.2011	Zmiana	
Lokaty terminowe w walutach obcych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych	13 735 376,5	9 899 942,3	-3 835 434,2	-27,9%
Pozostałe	247 443,3	156 453,4	-90 989,9	-36,8%
Razem	13 982 819,8	10 056 395,7	-3 926 424,1	-28,1%
<i>w tym różnice z wyceny kursowej</i>	-30 339,0	1 224 845,0	1 255 184,0	-4 137,2%

Pozycja obejmuje głównie lokaty terminowe w walutach obcych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych zawierane z zagranicznymi instytucjami finansowymi. W ramach realizowanego przez NBP procesu inwestycyjnego powyższe lokaty są powiązane z lokatami w walutach obcych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych (por. Nota 3).

Spadek pozycji był głównie wynikiem zmniejszenia zaangażowania NBP w powyższe transakcje. Na wartość pozycji wpływ miała ponadto aktualizacja wyceny kursowej.

Nota 18 Zobowiązania wobec MFW

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2010	31.12.2011	Zmiana	
Zobowiązania wobec MFW	5 995 355,5	6 844 178,1	848 822,6	14,2%
<i>w tym różnice z wyceny kursowej</i>	314 132,8	665 909,1	351 776,3	112,0%

Pozycja obejmuje zobowiązania z tytułu środków pieniężnych otrzymanych przez NBP w ramach alokacji SDR wraz z naliczonymi odsetkami. Alokacja SDR została przeprowadzona w drugiej połowie 2009 r. Rzeczypospolitej Polskiej, w ramach alokacji ogólnej i specjalnej, przyznano łącznie kwotę 1.304.639,7 tys. SDR.

Wzrost pozycji był głównie wynikiem wyrównania do średniego kosztu zasobu SDR oraz aktualizacji wyceny kursowej SDR.

Nota 19 Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2010	31.12.2011	Zmiana	
Różnice z wyceny kursowej	44 199,7	547 736,5	503 536,8	1 139,2%
Różnice z wyceny cenowej	0,0	50,2	50,2	-
Razem	44 199,7	547 786,7	503 587,0	1 139,3%

Pozycja obejmuje różnice z wyceny kursowej transakcji bieżących ujętych na kontach pozabilansowych (por. Nota 26) oraz wyceny cenowej transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe (por. Nota 27 i Nota 34).

Nota 20 Rozliczenia międzyokresowe

Pozycja obejmuje bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów (w tym w walutach obcych) oraz rozliczenia międzyokresowe przychodów.

Na 31.12.2011 pozycja wyniosła 200.961,9 tys. zł i była o 3.548,9 tys. zł (1,7%) niższa w porównaniu z 31.12.2010. Spadek pozycji był głównie wynikiem zmniejszenia stanu rozliczeń międzyokresowych przychodów.

Nota 21 Inne

Pozycja obejmuje głównie salda wyrównania pozycji pozabilansowych w walutach obcych do średniego kosztu zasobu waluty obcej, zobowiązania publicznoprawne, zobowiązania wobec dostawców oraz środki Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

Na 31.12.2011 pozycja wyniosła 113.534,0 tys. zł i była o 62.903,3 tys. zł (124,2%) wyższa w porównaniu z 31.12.2010. Wzrost pozycji był głównie spowodowany wyższymi saldami wyrównania pozycji pozabilansowych w walutach obcych do średniego kosztu zasobu waluty obcej, wynikającymi ze zwiększonego wolumenu transakcji bieżących zawieranych przez NBP w ostatnich dniach 2011 r. (por. Nota 26).

Nota 22 Rezerwy na przyszłe zobowiązania

Pozycja obejmuje głównie rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników z tytułu odpraw emerytalnych, odpraw rentowych, nagród jubileuszowych oraz niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych.

Na 31.12.2011 pozycja wyniosła 105.412,5 tys. zł i była o 5.752,6 tys. zł (5,8%) wyższa w porównaniu z 31.12.2010. Wzrost pozycji był głównie efektem zwiększenia rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników z tytułu odpraw emerytalnych.

Nota 23 Różnice z wyceny

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2010	31.12.2011	Zmiana	
Rachunek rewaluacyjny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości	1 618 023,2	1 618 023,2	0,0	0,0%
Dodatnie różnice z wyceny kursowej, w tym	16 681 166,6	49 399 729,5	32 718 562,9	196,1%
- z wyceny złota	9 495 664,0	13 468 260,9	3 972 596,9	41,8%
- z wyceny walut obcych	7 185 502,6	35 931 468,6	28 745 966,0	400,1%
Dodatnie różnice z wyceny cenowej, w tym	1 530 866,4	3 649 857,0	2 118 990,6	138,4%
- z wyceny dłużnych papierów wartościowych	1 530 866,4	3 649 844,6	2 118 978,2	138,4%
- z wyceny instrumentów finansowych pozabilansowych	0,0	12,4	12,4	-
Razem	19 830 056,2	54 667 609,7	34 837 553,5	175,7%

Na 31.12.2011 wartość pozycji była głównie efektem wystąpienia dodatnich różnic z wyceny kursowej złota oraz następujących walut obcych: USD, EUR, AUD, GBP, NOK, SDR, CHF, CAD, JPY, DKK, SEK, CZK, HUF.

Dodatnie różnice z wyceny kursowej są ustalane:

- dla złota – przez porównanie średniego kosztu zasobu złota z wyższą od niego średnią ceną rynkową złota wyrażoną w złotych,
- dla walut obcych – przez porównanie średniego kosztu zasobu waluty obcej z wyższym od niego kursem średnim NBP.

Wysokość średnich kosztów zasobu poszczególnych walut obcych i złota oraz kursów średnich NBP i średniej ceny rynkowej złota przedstawiono poniżej.

	Średni koszt zasobu	Kurs średni NBP / Średnia cena złota	Średni koszt zasobu	Kurs średni NBP / Średnia cena złota
	31.12.2010		31.12.2011	
<i>w złotych</i>				
AUD	2,4951134193	3,0177	2,7603790448	3,4670
CAD	2,9195067170	2,9691	2,9399527735	3,3440
CHF	2,9500312778	3,1639	3,1620769958	3,6333
CZK	0,1477682188	0,1580	0,1554457455	0,1711
DKK	0,5390868912	0,5313	0,5635496933	0,5941
EUR	4,0142685282	3,9603	4,0563069964	4,4168
GBP	4,5922079667	4,5938	4,6239904984	5,2691
HUF	0,0136439457	0,0142	0,0136698219	0,0142
JPY	0,0347231325	0,0364	0,0383764180	0,0441
NOK	0,4787569358	0,5071	0,4998587622	0,5676
SEK	0,4207589705	0,4415	0,4697496231	0,4950
USD	2,8754225618	2,9641	2,9027468377	3,4174
SDR	4,3519660165	4,5926	4,7341424263	5,2444
uncja złota*	1 310,3996257646	4 180,1220	1 310,3996257646	5 380,6963

* Cena uncji złota wyrażona w USD wynosiła odpowiednio: 1.410,25 USD na 31.12.2010 i 1.574,50 USD na 31.12.2011.

Dodatnie różnice z wyceny cenowej dla dłużnych papierów wartościowych są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu dłużnych papierów wartościowych z wyższą od niego średnią ceną rynkową tych papierów. Na 31.12.2011 dodatnie różnice z wyceny cenowej dotyczyły głównie oprocentowanych dłużnych papierów wartościowych w USD, AUD, GBP i EUR.

Dodatnie różnice z wyceny cenowej instrumentów pozabilansowych dotyczyły transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe (por. Nota 27).

W związku z niewystąpieniem na 31.12.2011:

- kosztów niezrealizowanych z wyceny zasobu złota,
- spadku stanu zasobu złota w odniesieniu do stanu z dnia bilansowego poprzedniego roku obrotowego

NBP nie dokonał rozwiązania rachunku rewaluacyjnego złota.

Nota 24 Fundusze i rezerwy

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2010	31.12.2011	Zmiana	
Fundusz statutowy	1 500 000,0	1 500 000,0	0,0	0,0%
Fundusz rezerwowy	208 277,7	534 733,7	326 456,0	156,7%
Rezerwy	12 600 885,6	11 834 026,0	-766 859,6	-6,1%
Razem	14 309 163,3	13 868 759,7	-440 403,6	-3,1%

Pozycja obejmuje:

- fundusz statutowy, którego wysokość określa art. 61 ustawy o NBP,
- fundusz rezerwowy, który zgodnie z art. 62 ustawy o NBP jest tworzony z odpisów z zysku NBP w wysokości 5% rocznego zysku aż do osiągnięcia przez ten fundusz równowartości funduszu statutowego i może być przeznaczony wyłącznie na pokrycie strat bilansowych NBP,
- rezerwę na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych, której tworzenie przewiduje art. 65 ustawy o NBP.

Spadek pozycji wynikał z aktualizacji wysokości rezerwy w kwocie 766.859,6 tys. zł, przy jednoczesnym zwiększeniu funduszu rezerwowego w wyniku dokonania odpisu z zysku za 2010 r. w kwocie 326.456,0 tys. zł.

Nota 25 Wynik finansowy

Pozycja obejmuje:

- wynik finansowy roku bieżącego w kwocie 8.637.141,6 tys. zł (por. Nota 45),
- część straty poniesionej przez NBP w 2007 roku, która nie została pokryta środkami z funduszu rezerwowego; na 31.12.2011 pozycja wyniosła 11.457.911,7 tys. zł i nie zmieniła się w porównaniu z 31.12.2010.

7. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO POZYCJI POZABILANSOWYCH

Nota 26 Transakcje bieżące ujęte na kontach pozabilansowych

w tys. złotych	31.12.2010	31.12.2011	Zmiana	
Należności wynikające z transakcji bieżących, w tym	1 816 529,7	6 189 548,5	4 373 018,8	240,7%
- należności w walucie krajowej	595 560,0	2 657 029,6	2 061 469,6	346,1%
- należności w walutach obcych	1 220 969,7	3 532 518,9	2 311 549,2	189,3%
Zobowiązania wynikające z transakcji bieżących, w tym	1 816 529,7	6 189 548,5	4 373 018,8	240,7%
- zobowiązania w walucie krajowej	2 961,6	673,1	-2 288,5	-77,3%
- zobowiązania w walutach obcych	1 813 568,1	6 188 875,4	4 375 307,3	241,3%

Wzrost poszczególnych pozycji wynikał z zawartych przez NBP pod koniec roku transakcji bieżących wymiany walut obcych, przeprowadzanych przez NBP z bankami krajowymi i zagranicznymi.

Nota 27 Instrumenty finansowe pozabilansowe

w tys. złotych	31.12.2010	31.12.2011	Zmiana	
Dłużne papiery wartościowe w walutach obcych zakupione w transakcjach terminowych	0,0	165 292,1	165 292,1	-
Dłużne papiery wartościowe w walutach obcych sprzedane w transakcjach terminowych	0,0	23 313,9	23 313,9	-

Na 31.12.2011 wystąpienie pozycji było związane z rozpoczęciem w 2011 r. przeprowadzania przez NBP transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe.

Nota 28 Limity pożyczek udzielonych MFW w walutach obcych

Z dniem 15 listopada 2011 r. NBP stał się uczestnikiem Nowych Porozumień Pożyczkowych – *New Arrangements to Borrow* (NAB), do których mogą przystępować państwa członkowskie MFW lub banki centralne tych państw. Jako uczestnik NAB, NBP pozostaje w gotowości do wypłacenia MFW oprocentowanej pożyczki, do kwoty odpowiadającej 2.528.590,0 tys. SDR. Przekazanie przez NBP środków pieniężnych następuje na wniosek MFW.

Na 31.12.2011 kwota, do której NBP zobowiązany jest udzielić MFW pożyczki w ramach NAB, wyniosła 2.354.590,0 tys. SDR (12.348.411,8 tys. zł według kursu średniego NBP na dzień bilansowy) w związku z przekazaniem w 2011 r. przez NBP MFW kwoty 174.000,0 tys. SDR.

Nota 29 Pozostałe pozycje ujęte na kontach pozabilansowych

Na 31.12.2011 pozostałe pozycje ujęte na kontach pozabilansowych dotyczyły głównie:

- otrzymanych przez NBP zabezpieczeń w kwocie 21.462,3 tys. zł (stan na 31.12.2010 – 18.413,3 tys. zł),

- należności warunkowych dochodzonych przez NBP w kwocie 269,3 tys. zł (stan na 31.12.2010 – 271,2 tys. zł).

Odsetki od Banku Handlowo-Kredytowego S.A. w likwidacji naliczone po dniu postawienia banku w stan likwidacji (od dnia 1 kwietnia 1992 r.) wynoszą 1.183.103,7 tys. zł; ich stan nie zmienił się w porównaniu z 31.12.2010.

8. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT

Nota 30 Przychody z tytułu odsetek, dyskonta i premii

w tys. złotych	2010	2011	Zmiana	
Przychody z odsetek i dyskonta od dłużnych papierów wartościowych w walutach obcych	5 475 271,1	5 761 765,7	286 494,6	5,2%
Przychody z odsetek od rachunków bankowych NBP, w tym	641 049,8	598 253,0	-42 796,8	-6,7%
- od rachunków w walutach obcych	444 318,9	598 253,0	153 934,1	34,6%
- od rachunków w walucie krajowej	196 730,9	0,0	-196 730,9	-100,0%
Przychody z odsetek od kredytów i pożyczek	58 289,6	36 018,0	-22 271,6	-38,2%
Inne przychody	22 776,9	31 041,5	8 264,6	36,3%
Razem	6 197 387,4	6 427 078,2	229 690,8	3,7%

Pozycja obejmuje głównie przychody z odsetek i dyskonta od podstawowych instrumentów inwestycyjnych rezerw walutowych (por. Nota 3) oraz od kredytu refinansowego na inwestycje centralne (por. Nota 5).

W 2011 r. wzrost pozycji był głównie wynikiem wyższych przychodów od instrumentów inwestycyjnych rezerw walutowych, co było spowodowane przede wszystkim:

- wzrostem poziomu rezerw walutowych w ujęciu średniorocznym (ich średni poziom wyniósł 62.734,0 mln EUR w 2011 r. w porównaniu z 57.501,7 mln EUR w 2010 r.),
- zmianą średniorocznych kursów złotego do walut obcych – deprecjacja złotego w stosunku do EUR, GBP, AUD i NOK (por. zestawienie kursów średniorocznych poniżej).

Jednocześnie na:

- wyższe o 286.494,6 tys. zł przychody z odsetek i dyskonta od dłużnych papierów wartościowych w walutach obcych miały wpływ: zwiększenie udziału dłużnych papierów wartościowych o oprocentowaniu stałym w strukturze rezerw walutowych oraz wzrost średniej stopy zwrotu dyskontowych dłużnych papierów wartościowych w EUR,
- wyższe o 153.934,1 tys. zł przychody z odsetek od rachunków bankowych NBP w walutach obcych miały wpływ przede wszystkim: zwiększenie udziału lokat terminowych w strukturze rezerw walutowych oraz wyższe oprocentowanie transakcji lokacyjnych w EUR, AUD i NOK.

Niższe o 22.271,6 tys. zł przychody z odsetek od kredytów i pożyczek były głównie efektem zmniejszenia należności z tytułu kredytu refinansowego na inwestycje centralne w wyniku spłat rat kredytu w 2011 r.

Ponadto w 2011 r. nie wystąpiły przychody z odsetek od rachunków bankowych NBP w walucie krajowej. W 2010 r. wyniosły one 196.730,9 tys. zł i dotyczyły odsetek od operacji dostrajających typu *repo* doraźnie zasilających sektor bankowy w płynność.

Wysokość średniorocznych kursów złotego do podstawowych walut obcych w latach 2010-2011 przedstawiono poniżej.

w złotych	Kurs średnioroczny			
	2010	2011	Zmiana	
USD	3,0157	2,9634	-0,0523	-1,7%
EUR	3,9946	4,1198	0,1252	3,1%
GBP	4,6575	4,7460	0,0885	1,9%
AUD	2,7687	3,0557	0,2870	10,4%
NOK	0,4986	0,5283	0,0297	6,0%

Nota 31 Koszty z tytułu odsetek, dyskonta i premii

w tys. złotych	2010	2011	Zmiana	
Koszty premii od dłużnych papierów wartościowych w walutach obcych	2 015 646,5	2 145 899,2	130 252,7	6,5%
Koszty odsetek i dyskonta od wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej	2 661 416,3	4 086 416,0	1 424 999,7	53,5%
Koszty odsetek od rachunków bankowych prowadzonych przez NBP, w tym	982 722,7	1 446 470,6	463 747,9	47,2%
- od rachunków w walutach obcych	138 009,8	187 202,4	49 192,6	35,6%
- od rachunków w walucie krajowej	844 712,9	1 259 268,2	414 555,3	49,1%
Inne koszty	20 368,8	24 007,0	3 638,2	17,9%
Razem	5 680 154,3	7 702 792,8	2 022 638,5	35,6%

Pozycja obejmuje głównie koszty odsetek, dyskonta i premii od instrumentów wykorzystywanych przez NBP w ramach operacji polityki pieniężnej (por. Nota 12), podstawowych instrumentów inwestycyjnych rezerw walutowych (por. Nota 3 i Nota 17) oraz od pozostałych rachunków bankowych prowadzonych przez NBP.

W 2011 r. wzrost pozycji był głównie wynikiem:

- wyższych o 1.424.999,7 tys. zł kosztów dyskonta od wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej, wynikających ze:
 - wzrostu emisji bonów pieniężnych NBP w ramach operacji otwartego rynku; poziom operacji podstawowych w ujęciu średniorocznym wyniósł 93.870,4 mln zł w 2011 r.

- w porównaniu z 75.012,2 mln zł w 2010 r., natomiast dostrajających – 1.407,1 mln zł w 2011 r. w porównaniu z 48,1 mln zł w 2010 r.,⁷
- wzrostu średniorocznego poziomu stopy referencyjnej określającej rentowność bonów pieniężnych – z 3,50% w 2010 r. do 4,22% w 2011 r.,
- wyższych o 414.555,3 tys. zł kosztów odsetek od rachunków bankowych prowadzonych przez NBP w walucie krajowej, zmiana ta była głównie efektem wzrostu kosztów odsetek od rezerw obowiązkowych banków oraz lokat terminowych budżetu państwa,
- wyższych o 130.252,7 tys. zł kosztów premii od dłużnych papierów wartościowych w walutach obcych, głównie na skutek:
- spadku rentowności papierów wartościowych,
 - wyższego udziału dłużnych papierów wartościowych o oprocentowaniu stałym w strukturze rezerw walutowych,
- jednocześnie na wyższe koszty premii wpłynęły:
- wzrost poziomu rezerw walutowych w ujęciu średniorocznym (por. Nota 30),
 - zmiana średniorocznych kursów złotego do walut obcych – deprecjacja złotego w stosunku do EUR, GBP i AUD (por. Nota 30 – zestawienie kursów średniorocznych).

Nota 32 Przychody z operacji finansowych

w tys. złotych	2010	2011	Zmiana	
Dodatnie zrealizowane różnice kursowe	4 480 631,5	7 293 367,6	2 812 736,1	62,8%
Dodatnie zrealizowane różnice cenowe, w tym	2 291 370,1	3 828 465,1	1 537 095,0	67,1%
- z transakcji bieżących dłużnymi papierami wartościowymi	2 291 370,1	3 224 720,1	933 350,0	40,7%
- z instrumentów finansowych pozabilansowych	0,0	603 745,0	603 745,0	-
Pozostałe przychody z operacji finansowych	8,0	6,3	-1,7	-21,3%
Razem	6 772 009,6	11 121 839,0	4 349 829,4	64,2%

Pozycja obejmuje głównie:

- dodatnie zrealizowane różnice kursowe z transakcji w walutach obcych,
- dodatnie zrealizowane różnice cenowe z transakcji bieżących sprzedaży dłużnych papierów wartościowych,
- dodatnie zrealizowane różnice cenowe z rozliczenia transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe.

W 2011 r. wzrost pozycji był głównie wynikiem:

- wyższych dodatnich zrealizowanych różnic kursowych z transakcji w walutach: EUR, AUD, GBP, USD i NOK,

⁷ Do wyliczenia wielkości średniorocznych uwzględniono wszystkie dni kalendarzowe od 1 stycznia do 31 grudnia każdego roku.

- wyższych dodatnich zrealizowanych różnic cenowych z transakcji bieżących sprzedaży oprocentowanych dłużnych papierów wartościowych w USD, GBP i AUD oraz dyskontowych dłużnych papierów wartościowych w EUR,
- wystąpienia dodatnich zrealizowanych różnic cenowych z transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe.

Nota 33 Koszty operacji finansowych

w tys. złotych	2010	2011	Zmiana	
Ujemne zrealizowane różnice kursowe	971 509,6	685 741,6	-285 768,0	-29,4%
Ujemne zrealizowane różnice cenowe, w tym	1 143 339,3	656 085,4	-487 253,9	-42,6%
- z transakcji bieżących dłużnymi papierami wartościowymi	1 143 339,3	520 449,7	-622 889,6	-54,5%
- z instrumentów finansowych pozabilansowych	0,0	135 635,7	135 635,7	-
Pozostałe koszty operacji finansowych	1,8	12,5	10,7	594,4%
Razem	2 114 850,7	1 341 839,5	-773 011,2	-36,6%

Pozycja obejmuje głównie:

- ujemne zrealizowane różnice kursowe z transakcji w walutach obcych,
- ujemne zrealizowane różnice cenowe z transakcji bieżących sprzedaży dłużnych papierów wartościowych,
- ujemne zrealizowane różnice cenowe z rozliczenia transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe.

W 2011 r. spadek pozycji był głównie wynikiem:

- niższych ujemnych zrealizowanych różnic kursowych z transakcji w EUR, skorygowanych wyższymi ujemnymi różnicami kursowymi z transakcji w USD,
- niższych ujemnych zrealizowanych różnic cenowych z transakcji bieżących sprzedaży oprocentowanych dłużnych papierów wartościowych w USD i AUD.

Jednocześnie w 2011 r. wystąpiły ujemne zrealizowane różnice cenowe z transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe.

Nota 34 Koszty niezrealizowane

w tys. złotych	2010	2011	Zmiana	
Ujemne różnice z wyceny kursowej walut obcych	990 173,8	0,0	-990 173,8	-100,0%
Ujemne różnice z wyceny cenowej w tym	475 407,3	278,6	-475 128,7	-99,9%
- z wyceny cenowej dłużnych papierów wartościowych	475 407,3	228,4	-475 178,9	-100,0%
- z wyceny cenowej instrumentów pozabilansowych	0,0	50,2	50,2	-
Razem	1 465 581,1	278,6	-1 465 302,5	-100,0%

W 2011 r. nie wystąpiły koszty ujemnych różnic z wyceny kursowej.

Ujemne różnice z wyceny kursowej walut obcych są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu waluty obcej z niższym od niego kursem średnim NBP (por. Nota 23).

W 2011 r. kwota kosztów była efektem wystąpienia na 31.12.2011 ujemnych różnic z wyceny cenowej dłużnych papierów wartościowych oraz instrumentów pozabilansowych.

Ujemne różnice z wyceny cenowej dla dłużnych papierów wartościowych są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu dłużnych papierów wartościowych z niższą od niego średnią ceną rynkową tych papierów. Na 31.12.2011 ujemne różnice z wyceny cenowej dotyczyły dłużnych papierów wartościowych w USD i EUR.

Ujemne różnice z wyceny cenowej instrumentów pozabilansowych dotyczyły transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe (por. Nota 27).

Nota 35 Przychody z tytułu rozwiązania rezerw na ryzyko i odpisów aktualizujących wartość aktywów finansowych

W 2011 r. przychody w wysokości 766.859,6 tys. zł były wynikiem aktualizacji kwoty rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych (por. Nota 24).

Nota 36 Przychody z tytułu opłat i prowizji

Pozycja obejmuje głównie przychody z opłat i prowizji za wykonanie przez NBP zleceń płatniczych, prowadzenie rachunków bankowych oraz uczestnictwo w systemie TARGET2.

W 2011 r. pozycja wyniosła 35.488,9 tys. zł i była o 4.297,5 tys. zł (13,8%) wyższa w porównaniu z 2010 r.

Nota 37 Koszty z tytułu opłat i prowizji

Pozycja obejmuje głównie koszty opłat i prowizji ponoszonych przez NBP:

- z tytułu prowadzonej przez inne banki na rzecz NBP zastępczej obsługi kasowej budżetu państwa (w miejscowościach, w których NBP nie posiada własnych placówek),
- z tytułu uczestnictwa w systemie TARGET2,
- za prowadzenie rachunków NBP w walutach obcych za granicą,
- za wykonanie własnych zleceń płatniczych.

W 2011 r. pozycja wyniosła 36.391,0 tys. zł i była o 59.862,6 tys. zł (62,2%) niższa w porównaniu z 2010 r.

W 2010 r. w pozycji ujęto przypadającą do rozliczenia na ten rok część opłaty (w kwocie 60.752,8 tys. zł) za udostępnienie Rzeczypospolitej Polskiej przez MFW w maju 2009 r. Elastycznej Linii Kredytowej. W 2011 r. NBP nie poniósł kosztów z tego tytułu (por. Nota 46).

Nota 38 Przychody z tytułu akcji i udziałów

<i>w tys. złotych</i>	2010	2011	Zmiana	
Przychody z tytułu akcji i udziałów w podmiotach krajowych	1 437,5	62 502,5	61 065,0	4 248,0%
Przychody z tytułu akcji i udziałów w podmiotach zagranicznych	26 415,7	10 280,8	-16 134,9	-61,1%
Razem	27 853,2	72 783,3	44 930,1	161,3%

Pozycja obejmuje przychody z tytułu dywidend od posiadanych przez NBP akcji i udziałów w podmiotach krajowych i zagranicznych (por. Nota 7).

Na 31.12.2011 przychody stanowiły sumę wpływów z tytułu dywidend od posiadanych akcji Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A., Krajowej Izby Rozliczeniowej S.A. oraz Banku Rozrachunków Międzynarodowych w Bazylei.

Nota 39 Pozostałe przychody

Pozycja obejmuje głównie przychody ze sprzedaży monet i banknotów kolekcjonerskich, z wynajmu pomieszczeń biurowych oraz sprzedaży usług informatycznych, a w 2011 r. również przychody z rozliczenia emisji wycofanej.

W 2011 r. pozycja wyniosła 342.596,2 tys. zł i była o 191.006,3 tys. zł (126,0%) wyższa w porównaniu z 2010 r. Wzrost pozycji był głównie wynikiem wystąpienia przychodów z rozliczenia emisji wycofanej (por. Nota 11).

Nota 40 Koszty wynagrodzeń pracowników wraz z narzutami na wynagrodzenia

Pozycja obejmuje koszty wynagrodzeń pracowników, koszty narzutów na wynagrodzenia, a także koszty rezerw na przyszłe zobowiązania wobec pracowników z tytułu odpraw emerytalnych i rentowych, nagród jubileuszowych oraz niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych.

W 2011 r. pozycja wyniosła 429.935,1 tys. zł i była o 18.115,6 tys. zł (4,4%) wyższa w porównaniu z 2010 r. Wzrost pozycji był głównie wynikiem wyższych o 7.886,0 tys. zł kosztów utworzenia rezerw na przyszłe zobowiązania wobec pracowników, jak również wyższych kosztów wynagrodzeń o 7.145,7 tys. zł, zgodnie z przyjętą polityką kadrowo-płacową.

Nota 41 Koszty administracyjne

<i>w tys. złotych</i>	2010	2011	Zmiana	
Zużycie materiałów i energii	29 969,4	33 903,5	3 934,1	13,1%
Świadczenia na rzecz pracowników i innych osób uprawnionych	10 820,9	12 248,0	1 427,1	13,2%
Podróże służbowe	5 823,2	6 870,6	1 047,4	18,0%
Usługi obce	155 779,1	152 493,0	-3 286,1	-2,1%
Podatki i opłaty	14 472,6	15 234,6	762,0	5,3%
Odpisy na fundusze specjalne	4 582,6	4 759,6	177,0	3,9%
Pozostałe koszty administracyjne	35 243,9	33 761,4	-1 482,5	-4,2%
Razem	256 691,7	259 270,7	2 579,0	1,0%

Wzrost pozycji był głównie wynikiem zwiększenia kosztów zużycia materiałów i energii, kosztów świadczeń na rzecz pracowników oraz kosztów podróży służbowych przy jednoczesnym zmniejszeniu kosztów usług obcych oraz pozostałych kosztów administracyjnych.

Nota 42 Koszty amortyzacji

<i>w tys. złotych</i>	2010	2011	Zmiana	
Koszty amortyzacji środków trwałych	66 307,3	63 457,2	-2 850,1	-4,3%
Koszty amortyzacji wartości niematerialnych i prawnych	15 005,0	13 887,8	-1 117,2	-7,4%
Razem	81 312,3	77 345,0	-3 967,3	-4,9%

W 2011 r. koszty amortyzacji środków trwałych dotyczyły głównie amortyzacji budynków i lokali oraz maszyn i urządzeń, natomiast koszty amortyzacji wartości niematerialnych i prawnych – oprogramowania komputerowego.

Nota 43 Koszty emisji znaków pieniężnych

Pozycja obejmuje koszty emisji banknotów i monet, w tym banknotów i monet kolekcjonerskich.

W 2011 r. pozycja wyniosła 262.048,3 tys. zł i była o 46.200,9 tys. zł (15,0%) niższa w porównaniu z 2010 r. Spadek pozycji był głównie wynikiem uzyskania przez NBP korzystnych cen zakupu znaków pieniężnych, racjonalizacji posiadanych zapasów banknotów i monet oraz zmniejszenia przez NBP zamówień na dostawę monet kolekcjonerskich.

Nota 44 Pozostałe koszty

Pozycja obejmuje głównie koszty odpowiadające wartości nominalnej sprzedanych monet i banknotów kolekcjonerskich, koszty utworzenia rezerw na przyszłe zobowiązania oraz koszty z tytułu odpisów aktualizujących wartość pozostałych aktywów.

W 2011 r. pozycja wyniosła 19.602,6 tys. zł i była o 7.476,6 tys. zł (27,6%) niższa w porównaniu z 2010 r. Spadek pozycji był głównie wynikiem niższych kosztów odpisów aktualizujących środki trwałe.

Nota 45 Wynik finansowy roku bieżącego i jego podział

Zysk NBP za 2011 r. wyniósł 8.637.141,6 tys. zł i był o 2.108.022,9 tys. zł (32,3%) wyższy w porównaniu z 2010 r.

Zgodnie z art. 62 i 69 ustawy o NBP zysk NBP zostanie podzielony (w terminie 14 dni od dnia zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego NBP przez Radę Ministrów) na:

- odpis na fundusz rezerwowy NBP (5% zysku) – 431.857,1 tys. zł,
- wpłatę z zysku NBP do budżetu państwa – 8.205.284,5 tys. zł.

9. POZOSTAŁE NOTY OBJAŚNIAJĄCE

Nota 46 Elastyczna Linia Kredytowa

Elastyczna Linia Kredytowa jest instrumentem MFW, przeznaczonym dla krajów o stabilnych podstawach i prognozach makroekonomicznych. W przypadku Polski ma on charakter ostrożnościowy.

W dniu 2 lipca 2010 r. Rada Dyrektorów Wykonawczych Międzynarodowego Funduszu Walutowego zaakceptowała wniosek Polski o udostępnienie Elastycznej Linii Kredytowej w wysokości 13.690.000,0 tys. SDR. Rzeczpospolita Polska uzyskała dostęp do tego instrumentu MFW na okres jednego roku. Dysponentem Linii był Rząd RP, zaś NBP zapewniał jej obsługę, jako agent finansowy Rządu.

W dniu 21 stycznia 2011 r. Rada Dyrektorów Wykonawczych MFW anulowała Linie przyznaną Polsce w dniu 2 lipca 2010 r. oraz przyznała dostęp do Elastycznej Linii Kredytowej na nowych zasadach: zwiększyła jej kwotę do 19.166.000,0 tys. SDR (100.514.170,4 tys. złotych według kursu średniego NBP na dzień bilansowy) i przyznała dostęp do jej środków na okres dwóch lat (to jest do 20 stycznia 2013 r.). Również w tym przypadku dysponentem Elastycznej Linii Kredytowej jest Rząd RP, a NBP pełni rolę agenta finansowego Rządu.

Nota 47 Fundacja NBP

W dniu 10 sierpnia 2009 r. została ustanowiona przez NBP Fundacja Narodowego Banku Polskiego, której głównym statutowym celem jest wspieranie działań promujących rozwój nauk ekonomicznych i edukacji ekonomicznej. W dniu 31 sierpnia 2009 r. została ona wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego. Fundusz założycielski Fundacji NBP wynosi 1.500,0 tys. zł, z czego na działalność gospodarczą przeznaczono 750,0 tys. zł. Dochody uzyskiwane przez Fundację są przeznaczane na działalność Fundacji służącą jedynie realizacji celów statutowych.

Nota 48 Zdarzenia po dacie bilansu

Do dnia zatwierdzenia sprawozdania finansowego nie wystąpiły zdarzenia, o których informacje otrzymano po dniu bilansowym i które miałyby istotny wpływ na treść sprawozdania finansowego.

10. RYZYKO FINANSOWE I OPERACYJNE

W Narodowym Banku Polskim funkcjonuje system zarządzania ryzykiem, który jest ciągłym i powtarzalnym procesem decyzyjnym, wspomagającym osiągnięcie celów NBP, przy zastosowaniu odpowiednich rozwiązań organizacyjnych, proceduralnych i technicznych.

Obejmuje on trzy integralnie ze sobą powiązane poziomy:

- zdecentralizowanego zarządzania ryzykiem operacyjnym we wszystkich departamentach i jednostkach organizacyjnych NBP, przez dyrektorów poszczególnych jednostek, przy współudziale tzw. menedżerów ryzyka odpowiedzialnych za monitorowanie ryzyka,
- działalności wyspecjalizowanych jednostek organizacyjnych:
 - Departamentu Zarządzania Ryzykiem Finansowym, który jest odpowiedzialny za zarządzanie ryzykiem finansowym,
 - Departamentu Ryzyka Operacyjnego i Zgodności, który m. in. opracowuje projekty zasad i metodyk, analizuje i monitoruje ryzyko operacyjne i ryzyko zgodności,
 - Komisji ds. Zarządzania Ryzykiem, która m. in. ocenia efektywność zarządzania ryzykiem operacyjnym w skali całego banku i wydaje rekomendacje w tym zakresie,
- podejmowania przez Zarząd NBP decyzji o charakterze strategicznym.

Zadania realizowane w ramach systemu zarządzania ryzykiem obejmują:

- bieżące identyfikowanie oraz analizowanie poszczególnych rodzajów ryzyka,
- pomiar poziomu ryzyka,
- dobór i stosowanie mechanizmów ograniczających ryzyko,
- monitorowanie i bieżące kontrolowanie skuteczności zastosowanych mechanizmów ograniczających ryzyko,
- okresowe informowanie o wynikach zarządzania ryzykiem,
- akceptację/brak akceptacji dla istniejącego poziomu ryzyka.

10.1. Ryzyko finansowe

Podstawowymi rodzajami ryzyka finansowego towarzyszącego działalności NBP są: ryzyko kredytowe, ryzyko płynności oraz ryzyko rynkowe (stopy procentowej i kursowe). Akceptowany poziom ryzyka finansowego określany jest poprzez system limitów i ograniczeń inwestycyjnych, a ekspozycja na poszczególne rodzaje ryzyka, w ramach przyjętych ograniczeń, jest monitorowana na bieżąco przez Departament Zarządzania Ryzykiem Finansowym. Analiza ekspozycji na ryzyko finansowe jest regularnie przedstawiana Zarządowi NBP.

10.1.1. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe związane jest z możliwością poniesienia strat finansowych wskutek niewywiązania się kontrahenta z ciężących na nim zobowiązań, w szczególności niespłacenia w całości lub części kapitału wraz z odsetkami w uzgodnionym terminie lub spadku wartości rynkowej instrumentów inwestycyjnych w konsekwencji pogorszenia wiarygodności kredytowej emitenta.

Ryzyko kredytowe w zarządzaniu rezerwami walutowymi

W procesie zarządzania rezerwami walutowymi NBP stosuje następujące metody ograniczania ryzyka kredytowego:

- ograniczenie udziału transakcji lokacyjnych i pozarządowych papierów wartościowych,
- kryteria wyboru kontrahentów i bieżące monitorowanie ich wiarygodności kredytowej,
- limity dla kontrahentów do transakcji lokacyjnych oraz wymiany walutowej,
- ograniczenie terminu do zapadalności transakcji lokacyjnych,
- kryteria wyboru emitentów papierów wartościowych,
- limity dla emitentów papierów wartościowych,
- zawieranie umów ramowych z kontrahentami,
- zabezpieczenia w transakcjach lokacyjnych z przyrzeczeniem odkupu papierów wartościowych.

Analizy ryzyka kredytowego są przeprowadzane przez NBP przy wykorzystaniu zarówno danych dotyczących sytuacji finansowej kontrahentów i ocen agencji ratingowych, jak również wyceny ryzyka odzwierciedlonej w kwotowaniach rynkowych.

Dominująca część rezerw walutowych inwestowana jest w rządowe papiery wartościowe, charakteryzujące się najwyższym stopniem bezpieczeństwa i płynności – głównie amerykańskie, niemieckie, brytyjskie, francuskie i australijskie. Utrzymywane w portfelach inwestycyjnych pozarządowe papiery wartościowe emitowane są przede wszystkim przez instytucje międzynarodowe oraz agencje rządowe. W związku z ponownym wzrostem ryzyka kredytowego w warunkach pogłębienia problemów zadłużeniowych części krajów strefy euro, w 2011 roku utrzymywano ograniczony udział lokat w rezerwach walutowych, jak również skrócony horyzont inwestycyjny transakcji lokacyjnych, umożliwiającą szybką reakcję na zmianę sytuacji finansowej kontrahenta.

Ryzyko kredytowe w krajowych operacjach kredytowych

W ramach krajowych operacji kredytowych NBP udostępnia bankom krajowym następujące instrumenty:

- kredyt lombardowy,

- kredyt techniczny,
- kredyt w ciągu dnia w euro.

Zarządzanie ryzykiem w wymienionych operacjach koncentruje się na określeniu listy papierów wartościowych akceptowanych jako zabezpieczenie, a także jego wymaganego poziomu, określonego poprzez współczynnik redukcji wartości papierów wartościowych (tzw. *haircut*). Celem stosowania *haircutu* jest zmniejszenie prawdopodobieństwa spadku wartości rynkowej zabezpieczenia poniżej wartości udzielonego kredytu w efekcie spadku ceny rynkowej papierów wartościowych i/lub niekorzystnych zmian kursowych.

Podstawowym zabezpieczeniem przedstawianym przez banki w operacjach kredytowych są papiery wartościowe Skarbu Państwa i NBP nominowane w złotych, przy czym lista papierów wartościowych akceptowanych jako zabezpieczenie obejmuje również inne papiery wartościowe zdeponowane w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych. Należą do nich listy zastawne, obligacje komunalne, obligacje korporacyjne, emisje Europejskiego Banku Inwestycyjnego w PLN, a także papiery skarbowe nominowane w EUR.

Poziom współczynnika redukcji wartości zabezpieczenia w przypadku kredytu lombardowego i technicznego ustalany jest w oparciu o relację cen rynkowych papierów wartościowych do ich wartości nominalnej. Kredyt w ciągu dnia w euro udzielany jest zgodnie z zasadami określonymi przez EBC, a jego zabezpieczeniem mogą być wyłącznie płynne obligacje skarbowe będące przedmiotem fixingu na BondSpot S.A. (dodatkowo uwzględniany jest *haircut* z tytułu ryzyka kursowego).

10.1.2. Ryzyko płynności

Ryzyko płynności związane jest z możliwością poniesienia dodatkowych kosztów w razie konieczności niezwłocznego pozyskania płynnych środków.

Ze względu na fakt, iż NBP przysługuje wyłączne prawo emitowania znaków pieniężnych Rzeczypospolitej Polskiej, posiada on zdolność do kreowania płynności w walucie krajowej. Jest ona ograniczona przez odpowiedzialność NBP za stabilność waluty krajowej. Założenia polityki pieniężnej są co roku ustalane przez RPP, która kierując się powyższymi założeniami zatwierdza również plan finansowy NBP.

W procesie zarządzania rezerwami walutowymi NBP zapewnia właściwą płynność środków dopasowując bieżące i przewidywane przepływy pieniężne. Inwestycje dokonywane są na rynkach zapewniających niezwłoczną dostępność środków – wszystkie waluty rezerwowe oraz instrumenty inwestycyjne charakteryzuje wysoka płynność.

10.1.3. Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej związane jest z możliwością spadku wartości rynkowej instrumentów finansowych w wyniku niekorzystnej zmiany ich rynkowej rentowności.

Podstawową miarą ryzyka stopy procentowej, stosowaną przez NBP, jest *modified duration* określające wrażliwość wartości portfeli inwestycyjnych na zmiany rentowności instrumentów finansowych.

NBP stosuje następujące metody ograniczania ryzyka stopy procentowej w procesie zarządzania rezerwami walutowymi:

- maksymalny poziom *modified duration* rezerw,
- optymalizacja poziomu *modified duration* rezerw określonego w benchmarku,
- benchmarkowe przedziały wahań *modified duration* portfeli walutowych.

W warunkach wzrostu awersji inwestorów do ryzyka w 2011 roku nastąpił znaczący spadek rentowności rządowych papierów wartościowych, któremu towarzyszył wzrost zmienności rentowności do poziomu najwyższego od kryzysu *subprime*.

10.1.4. Ryzyko kursowe

Ryzyko kursowe wynika z możliwości spadku wartości zasobów walut obcych na skutek niekorzystnych zmian kursów na rynku walutowym.

Oszacowanie ekspozycji na ryzyko kursowe jest dokonywane w oparciu o wartość zagrożoną (VaR) wyliczaną przy zastosowaniu metody parametrycznej. Poziom wartości zagrożonej wyliczony na dzień bilansowy jest uwzględniany przy określaniu wielkości rezerwy na ryzyko zmian kursu złotego do walut obcych (por. Rozdział 4).

Ponadto, w procesie zarządzania rezerwami walutowymi NBP stosuje następujące metody ograniczania ryzyka kursowego:

- optymalizacja struktury walutowej benchmarku,
- benchmarkowe przedziały wahań struktury walutowej.

W 2011 r. struktura walutowa benchmarku zmieniła się w porównaniu do struktury obowiązującej w 2010 r. i była następująca: USD – 36% (zmniejszenie o 2 p.p.), EUR – 32% (zmniejszenie o 3 p.p.), GBP – 15% (zwiększenie o 2 p.p.), AUD – 10% (zwiększenie o 2 p.p.), NOK – 7% (zwiększenie o 1 p.p.).

Począwszy od połowy 2011 r. wraz z pogorszeniem sentymentu inwestorów, ryzyko kursowe, mierzone zmiennością kursów walutowych wzrastało, kształtując się jednak znacznie poniżej poziomu obserwowanego w trakcie kryzysu *subprime*.

10.2. Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne to możliwość poniesienia szkód materialnych lub niematerialnych w NBP, wynikających z niewłaściwego zarządzania lub zawodności działania istniejących w NBP zasobów, w tym głównie systemów teleinformatycznych, mienia, kadry pracowniczej lub przepisów prawa wewnętrznego, a także spowodowanych wystąpieniem zdarzeń wewnętrznych lub zewnętrznych, awarią albo błędem pracownika. Ryzyko operacyjne obejmuje następujące podkategorie: ryzyko bezpieczeństwa, ryzyko kadrowe, ryzyko prawne, ryzyko technologiczne, ryzyko zarządzania.

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym polega w szczególności na:

- bieżącym identyfikowaniu, analizie i pomiarze poziomu ryzyka operacyjnego,
- doborze i stosowaniu mechanizmów eliminujących, przenoszących lub ograniczających ryzyko operacyjne,
- akceptacji istniejącego poziomu ryzyka operacyjnego oraz w przypadku jej braku – poszukiwaniu dodatkowych mechanizmów eliminujących, przenoszących lub ograniczających ryzyko operacyjne,
- dokonywaniu niezbędnych zmian w zakresie organizacji pracy, tworzenia warunków do pełnej i terminowej realizacji zadań, gospodarowania posiadanymi zasobami oraz ustalania wewnętrznych procedur mających na celu eliminację, przeniesienie lub ograniczenie ryzyka operacyjnego.

W NBP stosuje się różne sposoby ograniczania ryzyka, zapobiegania występowaniu incydentów⁸ oraz ograniczania ich ewentualnych skutków. Do mechanizmów tych należą w szczególności:

- regulacje zewnętrzne i wewnętrzne,
- zakresy czynności i obowiązków oraz podział zadań,
- uzgadnianie danych oraz zasada komisyjności,
- system limitów i ograniczeń (finansowych, czasowych),
- kontrola dostępu oraz zabezpieczenia teleinformatyczne, fizyczne i elektroniczne,
- kopie zapasowe, plany awaryjne i ewakuacyjne,
- ubezpieczenia,
- kontrola wewnętrzna.

W zakresie ograniczania występowania incydentów, których prawdopodobieństwo wystąpienia jest niewielkie, ale w przypadku których potencjalne skutki mogłyby być bardzo wysokie, istnieje Plan Ciągłości Działania Narodowego Banku Polskiego (PCD-NBP). Obowiązuje on dla następujących funkcji krytycznych:

⁸ Jednorazowe zdarzenie polegające na nieprawidłowym działaniu zasobów NBP lub zdarzenie zewnętrzne, powodujące lub mogące powodować negatywne skutki materialne lub niematerialne dla NBP.

- rozliczenie płatności w systemach SORBNET i SORBNET-EURO (od 01.01.2012 obsługa płatności w systemach SORBNET i NBP-PHA, w związku z zamknięciem systemu SORBNET-EURO),
- prowadzenie gospodarki rezerwami dewizowymi,
- obsługa posiadacza rachunku,
- realizacja polityki pieniężnej i kursowej,
- wykonywanie zadań agenta emisji papierów wartościowych oraz prowadzenie Rejestru Papierów Wartościowych,
- zaopatrywanie banków w znaki pieniężne.

DYREKTOR DEPARTAMENTU
OPERACYJNO-RACHUNKOWEGO
NARODOWEGO BANKU POLSKIEGO:

/-/ Grażyna Gielecińska

ZARZĄD
NARODOWEGO BANKU POLSKIEGO:

/-/ Marek Belka
/-/ Piotr Wiesiołek
/-/ Witold Koziński
/-/ Eugeniusz Gatnar
/-/ Andrzej Raczko
/-/ Jakub Skiba
/-/ Zdzisław Sokal
/-/ Małgorzata Zaleska

Warszawa, dnia 26.03.2012